

**The Project Gutenberg eBook of Liukas-kielinen: Komedia viidessä näytöksessä, by
L.-B. Picard and Friedrich Schiller**

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Liukas-kielinen: Komedia viidessä näytöksessä

Author: L.-B. Picard

Author: Friedrich Schiller

Translator: Pietari Hannikainen

Release date: October 3, 2014 [EBook #47034]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LIUKAS-KIELINEN: KOMEDIA VIIDESSÄ
NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

LIUKAS-KIELINEN

Komedia viidessä näytöksessä

Kirj.

FRIEDRICH VON SCHILLER

Suomentanut mukailleen P. Hannikainen

Helsingissä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1861.

JÄSENET:

Narbonne, ministeri.
Leski madame Belmont, hänen äitinsä.
Lotta, ministerin tytär.
Selicour, |
Laroche, | ministerin virkamiehiä.
Firmin, |
Kaarle Firmin, viimeisen poika, luutnantti.
Mikko, ministerin palvelia.
Nobinau, nuori talonpoika, Selicourin serkku.

Tapaus on Pariisissa ministerin etu-huoneessa.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Firmin ja hänen poikansa Kaarle.

Kaarle. Arvaatteko isä sen onnellisen sattuman?

Firmin. No minkä sitte?

Kaarle. Kenen minä nyt näin?

Firmin. Kenen sinä sitte näit?

Kaarle. Lotan. Tänne tultua, olen häntä etsinyt joka paikassa, vaan turhaan, ja nyt ensikerran kuin tulini teidän virka-huoneeseen, hän tulee minulle ihan vastaan.

Firmin. Ja sitte?

Kaarle. No ajatelkaa kuitenkin! Se sievä neiti, jonka näin tätinsä luona Rosmarissa, se Lotta, jota niin rakastan ja olen aina rakastava, hän on, arvatkaapas kenen tytär?

Firmin. Mistä minä sen arvaisin?

Kaarle. Teidän esimiehen, sen uuden ministerin; minä en tuntenut häntä kuin Lotan nimellä.

Firmin, Ministerin tytär?

Kaarle. Oikein Narbonnin!

Firmin. Ja sinä mielit häntä vielä?

Kaarle. Enemmän kuin koskaan, isä! Luulen, hän ei minua tuntenut, ja minä rupesin ikään hänelle tervehtimään, kun te tulitte. Ja se oli hyvä, enpä minä olisi tiennyt mitä hänelle sanoa; vissisti hän keksi minun hämmästyksen, kyllä hän olisi voinut jotain arvata... Nämä kuusi viikkoa en ole voinut ajatella muuta kuin häntä, hän on ollut jokapaikassa edessäni. Ja se ylistys minkä olen saanut kirjoituksillani, se on hänen ansio, hän se minulle antoiki sen lahjan.

Firmin. Tiedät sinä Kaarle, ken rakastaa ja kirjoittelee lauluja kuin sinä, se voi kuvitella paljon. Menetin minäkin sinun iälläsi aikani sellaisiin. Vahinko vaan ettei puoletkaan sellaisia houreita käy toteen. Ja miten sinä sitä voisit toivoa? Lotta on rikkaan ja korkian miehen tytär ... meidän rikkaus on minun alhainen virkani ja sinun luutnantti-palkkasi.

Kaarle. Vaan siihen, isä, te oletteki syypää. Elkkää pahastuko? Teidän lahjoilla, minä kaikkena te voisitte jo olla! ministerinä vähintään, sen siaan kuin nyt olette hänen alhaisin käskyläisensä, ja silloin poikanne myös voisi kosioida Lottaa.

Firmin. Sinun mielestäisi isäsi on viisain mies maailmassa! Ole huoletta, poika! minä olen se mikä olen; minä olen tottunut monjaihinkin töihin ja voin niitä toimittaa. Mutta kuinka monta suurempaa neroa kun minun jää pimeyteen, ja saapi nähdä liukasteliat menevän edellänsä! Ei poikani, elkkäämme pyrkikö

korkealle!

Kaarle, Vaan sentähden ei liian alhaallekaan. Mika esimerkiksi tuo Selicour, teidän lähin esimies, on teidän rinnalla, tuo ylpeydestä paisunut kolopää, joka entisen päämiehen aikana oli kaikki kaikissa, joka viekastellen sai niin suuren vallan, jakeli virkoja ja söi pensionia, ja joka nyt uudenkin ministerin luona, kuin olen kuullut, mahtaa kaikki?

Firmin. Mitä sinulla on Selicouria vastaan? Ken toimittaa virkansa paremmin kuin hän?

Kaarle. Vissisti, kun te häntä hyvin autatte. Te ette voi kieltää että te tiette vähintään kolme osaa hänen töitensä.

Firmin. Se on tosi, vaan täällä pitää toinen toistansa auttaa. Auttaapa hänki toisinaan minua.

Kaarle. Totta kaiketi, vaan niinpä te voisitte ollaki hänen siassaan ja hän teidän.

Firmin. Minä en tungeite kenenkään tielle, vaan pysyn alhaisessa virassani.

Kaarle. Te voisitte pyrkiä niin ylös kuin pääsette. Että entisen ministerin aikana pysyitte pimeydessä, sitä en ensinkään ihmettele, siitä teitä kunnioitetaan. Te ette voineet kumarrellen pyytää sitä, jonka olitte ansainneet. Vaan Narbonne on toinen mies, häntä kiittää jokainen kunnan mieheksi, joka etsii ansioa ja tahtoo hyvää. Miksikäs nyt ki laskette kavaluutta edellenne?

Firmin. Kiivaudessa sinä moitit liiaksi Selicouria, ja ylistät minun ansioani. Selicour olkoon nousnut liian korkealle lahjainsa suhteen, vaan hän on rehellinen mies eikä tee kellekään pahaa. Se on yhtä jos hän työnsä tekee itse tahi teettää ne muilla, kuin ne vaan tehdyiksi tulevat. Ja voikoon kohta hän vähemmän, minä sen siaan voin enemmän. Kasvaako minun ansioni hänen huonoudesta? Minä olen tyytyväinen alhaisessa tilassani, pitääkö minun vanhoilla päivilläni ruveta hakemaan uutta virkaa johon en ole tottunut? Virka olkoon paremmin huono minulle kuin minä olla huono virkaani.

Kaarle. Ja minun sentähden pitäisi unhottaa Lotta.

Toinen kohta.

Entiset. Laroche.

Firmin. Eikös tuossa tule Laroche.

Laroche (surullisena). Hänhän se on!

Firmin. Ja niin alakuloisna. Mikä teille on tullut?

Laroche. Te miekkoiset olette menossa virka-huoneeseen! minä saan mennä lystäilemään.

Firmin. Laroche! Mitä kaikkia? Ettehän te liene...?

Laroche (nyästen olkapäitensä). Heitetty viralta pois. Minun virkani on toisella. Eilen sain passin käteeni.

Kaarle. Mitä kummaa!

Laroche. Vaimoni vielä ei tiedä mitään. Jos häntä tapaatte, elkää virkkako sanaa. Hän on heikko ja voisi kovin säikähtää.

Kaarle. Olkaa huoletta. Meiltä hän sitä ei saa kuulla.

Firmin. Vaan sanokaa nyt, Laroche, miten...

Laroche. Minä en tunne mitään. Minä olen toimittanut mitä on vaadittu, minua ei ole mistään syytetty, minä olin joka aamu ensimmäinen virka-huoneessa, ja viimeinen joka sieltä läksi, ja kuitenkin nyt pantu viralta pois.

Firmin. Joka teidän tuntee ei voi muuta sanoa.

Kaarle. Vaan ken teille sen hyvän työn on tehnyt?

Laroche. Ken? Se on Selicourin ystävyys.

Kaarle. Kuin se olisi mahdollista?

Laroche. Minulla on varmat sanoma-miehet.

Firmin. Vaan kuin?

Laroche. Selicour ja minä olemme samasta pitäjästä, niinkuin tunnette. Me olemme pian samanikäiset. Sen vähän minkä hän osaa kirjoittaa, hän oppi minulta. Minun isäni oli lukkarina meidän pitäjässä. Minä opetin hänelle myös kaikki työt täällä. Kiitokseksi siitä hän laittaa minun pois, saadakseen en tiedä minkä ministerin palvelian serkun minun siaani kirjoittajaksi.

Kaarle. Kaunis juttu!

Firmin. Vaan eikö siihen saisi mitään neuvoa?

Laroche. Sen toivon saada teiltä, herra Firmin! Minä päätin järkiään käännäidä teihin. Te ajattelette rehellisesti. Kuulkaa! Virasta minä nyt enää pidän vähät; vaan kosta minä tahdon. Sinä luulet niin saada menetellä muita jotka eivät julkea liukastella ylhäisten edessä, kuin sinä. Vaan kavala Selicour-parka! Sinä saat minusta paljon tekemistä; ennen minä olen ikäni virattomana kun jätän sinulle kostamatta.

Firmin. Ei, ei, Laroche, parempihan on unhottaa ja jättää anteeksi.

Laroche. Unhottaa koirille, herra! ei koskaan, minä teen hyvän työn kun paljastan hänen koiruudet, jokainen tuntee että hänen paikkansa olisi pitänyt olla teillä. Vaan raatakaa, nähkää vaivaa, se on kaikki turhaa, ken kysyy teidän ansioa? Viekastelkaa, liukastelkaa, kumarrelkaa, nostelkaa häntää, kas siitäkös arvoa lähtee! Kas siitäkös virka korkenee! Kas siitäkös kunniaa lautuu! Selicour on tehnyt niin ja katsokaa kuin se on hänelle menestynyt.

Firmin. Vaan elkää toki niin panetelko sitä kunnian miestä!

Laroche. Minä panettelisin? Minä en tuntisi hänen tapojansa? Jo koulussa se näkyi mikä suka siitä tulee. Miten se häntäili, miten se kurikehti, miten se liukasteli opettajan ympärillä ja miten se kiivelsi toisen ansion omaksensa ja osasi aina toisen kaateilla tuleen istuita. Sellainenpa suka siitä tuliki, nyt te näette mitä luukeria hän tekee suuremmassa tilassa, mitä hän teki entisen ministerin kanssa!

Firmin. Mutta uusi ministeri on niin totuullinen mies, minä en ymmärrä kuin se nyt vielä menestyisi.

Laroche. Kuin? Liukastellen, kumarrellen, kyllä hän osaa olla jokaiselle mielin kielin. Se on hänelle yhtä kaikki jos hän tekee hyvää tahi pahaa kun siitä vaan mitä voitaa.

Kaarle. Mutta Herra Narbonne on niin toimellinen mies, että luulisi hänen kyllä tuntevan miehensä.

Laroche. Se se onki jota hän pelkää. Vaan niin tyhjä kuin hänen päänsä on hyödyllistä, niin täysi se on koiruutta. Kyllä hänellä on työtä olevinaan ja aina kiirettä että sillä aina pääsee pakoon kun kysymys tulee hänen taidosta, muutoin ei hänellä olekaan pienet aikeet, kyllä minä ne tunnen vaikka hän niitä peittelee.

Firmin. Kuin? mitä hän aikoo?

Laroche. Te tunnette että Narbonnilla on paljon sanomista hallituksen neuvoissa. Hän etsii paraillaan kelpovista miestä tärkeänsä lähetykseen. Se on hänen esiteltävä. Vaan Narbonnilla on myös tytär, seitsentoista vuotinen, ihana, hyvä ja rahakas. Selicour on naimatoin ja suvaittu hänen talossa. Ministerin äiti on hyvä ystävä Selicourille, joka hänelle joka ilta livertelee, laulelee ja soittelee laulujansa. Eikä tytärkään häntä vihaa. Lähetteläisyys on jo pian hänelle määrätty ja se rikas tytär seuraa perästä.

Kaarle. Mitä kaikkia te sanotte? Hän tohtisi kosioda Lottaa?

Laroche. Kyllä hän sen tekee, saattehan nähdä.

Kaarle. Lottaa, jota minä rakastan?

Laroche. Tekö häntä rakastatte?

Firmin. Hän on hulluna, elkää häntä kuunnelko!

Laroche. Onko se mahdollista? Ei, herra Firmin, tämä rakkaus ei ole hulluutta. Odottakaa, se se meitä nyt auttaaki, se se onki mitä minä toivoin.

Kaarle. Mitä te nyt houraillette?

Laroche. Selicour on hukassa, ihan hukassa! isä ottaa häneltä viran ja poika morsiamen!

Firmin. Olkaa Jumalan tähden!

Laroche. Antakaa vaan minun laittaa, elkää huoliko, te saatte ministeri-viran ja Kaarle naipi Lotan. Niin saakeli se käypiki!

Firmin. Minä ministerin viran?

Laroche. Miks ei? Miks ei? Teille se sopiiki, vaan ei Selicourille.

Firmin. Hyvä Laroche! minä luulen se on parempi että pidätte huolta itsestänne.

Kaarle. Sellainenhan hän on, isä! Nyt vasta minä hänen tunnenki. Aina täynnä suuria aikeita. Vaan ystävä, siihen tarvitaan paljon neroa ennenkun se kaikki saadaan aikoin. Muutoin se voipi käydä pahasti teille itsellenne.

Laroche. Sanokaa mitä hyvänne, vaan minulla on varma toivo. Itseni tähden minä en tekisi mitään, mutta lopettaa sellaisen koiran ja auttaa ystäviä, se on minulle niin suloista, se on niin ihana työ ja sen menestystä minä en yhtään epäile.

Firmin. Ette epäile? Teillä sitte jo on kaikki varustettu?

Laroche. Minulla? Kuin? Ei mitään varustettu, ei mitään ajateltu, vaan kyllä neuvo keksitään, keksitään niinki.

Firmin. No, no eipä teidän aikeet vielä liian peloita!

Laroche. Elkää huoliko, en minä pelkää, ei minua Selicour säikyttä, sen minä voin taata. Ja mitä turhista mutkista, minä menen suorastaan ministerin luo, hän rakastaa totuutta, minä sanon järkiään kaikki tyyni.

Firmin. Kuin? Te sen tohtisitte?

Laroche. Miks ei? minä en ole pelkuri, minä en pelkää ketään, minä sanon kaikki ministerille, minä avaan hänen silmänsä, hän saa nähdä miten hän on pettynyt, Selicourin pitää olla pois, häpeällä pois ja minä voitan.

Kaarle. Tehkää kuin hyvänne, herra Laroche! vaan minun rakkauteni jättäkää rauhaan, minä en toivo mitään, minä en halua mitään korotusta, vaan isäni puolesta te ette koskaan voi tehdä liiaksi.

Firmin. Ystäväni, antakaa minun itseni huolia asiani! Teidän aikomus on hyvä kyllä, vaan se on ensinkin vaarallinen ja sitte ihan turha. Minä en halaja pois alhaisesta tilastani, minä olen hyvin tyytyväinen siinä missä olen ja kaiken vähimmän minä suaitsen toisen itselleni kerjäävän suurempaa virkaa.

Laroche. Te molemmat ette siis huoli minun avustani. Se on yhtäkaikki, minä sen teen kuitenkin, huolikkaa tahi ei. (Menee.)

Firmin. Hän on vähän löyhkö, vaan hyvä sydän hänellä on, ja minua säälistää hänen onnettomuus.

Kaarle. Surkutelkaa minuaki isä, minä olen onnettomampi kuin hän, minä olen kadottanut Lottani.

Firmin. Minä kuulen tultavan! Se on ministeri ja hänen äitinsä, minä en tahdo olla tässä ettei mitään luultaisi. (Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Narbonne. Madami Belmont.

Mad. Belmont. Kävikö Selicour jo sinun luonasi?

Narbonne. Tänään minä en ole häntä vielä nähnyt.

Mad. Belmont. Se sinun kuitenkin pitää tunnustaa, että sellainen mies maksaa paljon.

Narbonne. Hän näyttää siassaan oivalliselle. Ja kun kerran maalta olen tullut tähän suureen kaupunkiin ja näin tärkeään siaan, jossa kirjallinen viisaus minua vähän auttaa, minä luen onnekseni että olen tavannut sellaisen miehen kuin Selicour.

Mad. Belmont. Joka ymmärtää kaikki, jolle mikään ei ole outo ja miten sävyisä sekä oppinut, miten puhelias ja mitkä lahjat! Soittaa, maalaa ja tekee lauluja; kysyköön häneltä vaikka mitä, hän tuntee kaikki.

Narbonne. Ja tyttäreni?

Mad. Belmont. Hyvä että minulle muistutit. Nyt hän on täyttänyt seitsentoista vuottansa. Eikä hän sokea ole ja Selicour on hyvin reima mies, hän on niin nöyrä ja sinä et usko miten hän on iloinen Lotan seurassa. Minä en voi olla näkemättä että se jotain merkitsee, poikani, se ei voi olla loittona rakkaudesta.

Narbonne. Noh! se ei olisi hulluinta ... ja minä en katso heimon suuruutta, kun olen itseki tullut alhaalta, ja Selicour, hänen ymmärryksellään, voipi nousta korkealle. Minulla jo onki hänelle arvoisia, vaan minä tahdon häntä ensin vähän koetella, ja jos hän näyttää sen ansaitsevan, kuin jo luulenki, ja Lotta muutoin suostuu, minä otan ilolla hänen vävyksi.

Mad. Belmont. Se se on minunki toivoni. Hän on niin nöyrä, niin sievä ja niin reima mies.

Neljäs kohtaus.

Entiset. Lotta.

Lotta. Hyvää huomenta, isäni!

Narbonne. Noh tyttäreni! Miten sinusta on tämä suuri kaupunki?

Lotta. Todella sanoen isä, minä ikävöin jälle maalle, sillä täällä minä en tapaa teitäkään joka kerran kuin tahdon.

Narbonne. Kaipaam minäki täällä rehellisiä naapuriani maalta. Heidän kanssa sain puhella leikkiä ja olla iloinen, vaan kuitenkin arvelen täällä olla samaten. Virka toki ei voine muuttaa mieltäni; ihminen voipi olla asioissa ja kuitenkin säilyttää entisen mielensä.

Mad. Belmont. Minusta tämä elämä vasta oikein maistuu. Täällä olen kuin taivaassa. Jokaisen kanssa jo olen tuttava, kaikki juoksee minulle vastaan, ja Selicour tahtoo jo kirjoittaa minun osalliseksi luku-seuraanki.

Lotta. Arvaatteko te mummo, ketä äsken luulin nähneeni?

Mad. Belmont. Ketä sitte?

Lotta. Sitä nuorta upseeria.

Mad. Belmont. Ketä upseeria?

Lotta. Sitä nuorta Kaarle Firminiä.

Mad. Belmont. Joka Colmarissa kävi joka ilta tätisi luona.

Lotta. Joka aina teille puheli.

Mad. Belmont. Se oli hyvin sievä mies.

Lotta. Eikös se sitte niin ollut, mummo?

Mad. Belmont. Joka myös kirjoitteli niin ihanoita lauluja.

Lotta. Se, se, justiin se!

Mad. Belmont. No koska hän kerran on täällä, vissisti hän tulee meilleki!

Narbonne. Vaan missä kummalla Selicour on? Tällä kertaa hän viipyy kyllä kauvan.

Mad. Belmont. No tuossahan se onki!

Viides kohtaus.

Entiset. Selicour.

Selicour (kaikille kumarrellen). Ilmeinen ilo! kuin löydän teidät kaikki yhdessä.

Narbonne. Terve, terve, hyvä Selicour!

Selicour (antaen paperia Narbonnille). Tässä saan tuoda sen puhellun kirjoituksen; minä lisäsin siihen pari riviä selitykseksi.

Narbonne. Oivallisesti!

Selicour (antaen madamille lipun). Teille armollinen madami, minä olen ostanut piljetin sitä uutta komediaa vasten.

Mad. Belmont. Se on minulle hyvin iloista!

Selicour. Ja teille mamseli, tuon tässä huvittavan ja yhtäaikaa opettavan kirjan.

Lotta. Lienettehän sen jo lukeneet.

Selicour. Ensimmäisen osan siitä katselin läpi.

Lotta. No millainen se teistä on?

Selicour. Siinä löydätte liikuttavan kuvauksen... Onnetoin isä ... turmeltu tytär ... vanhemmat köyhyydessä, hyljätyt kiittämättömiltä lapsilta ... hirveitä tapauksia, joita en ymmärrä ... joita en osaa ajatella — sillä palkitseeko koko elin-aikainen kiitollisuus sitä huolta ja murhetta jota vanhemmat ovat näyttäneet meidän lapsuuden heikkoudelle?

Mad. Belmont. No kaikkiin hän saa sitte niin lystiä sanoja vielä, se ankara mies.

Selicour (Narbonnille). Meidän kanselissa on päällikön virka tarpeellinen, se on tärkeä ammatti ja hakioita on paljon.

Narbonne. Minä luotan teihin, te tunnetta jokaisen ansion, palvelus-vuodet, uurauden ja taipumuksen, vaan erinomattain on katsottava heidän rehellisyyttä. Mutta nyt unhotan, minulla on paljon ala-kirjoitettavaa, minun täytyy mennä.

Selicour. Ja minunki täytyy paikalla käydä toimiini.

Narbonne. Odottakaa vähän, meillä on keskenämme vähän puhelemista!

Selicour. Vaan minulla on hirveän paljon tekemistä ennen päivällistä.

Narbonne. Jääkää nyt tänne, tahi joutukaa heti takaisin! Minä tarvitsen teitä. Minä tarvitsen juuri sellaista miestä kuin te, sekä opin että rehellisyyden suhteen. Tulkaa heti, minulla on teille jotain hyvää. (Menee.)

Kuudes kohtaus.

Entiset ilman Narbonnitta.

Mad. Belmont. Te ette voi arvata, herra Selicour, miten paljon poikani teistä pitää. Vaan voisi minullaki nyt olla tekemistä. Meidän sukulaiset ja monjaat ystävät tulevat iltaiselle tänne, olettehan te meidän seurassa?

Selicour. Jos muuten ne monet asiat...

Mad. Belmont. Ettehän toki pois jää, muuten meidän pöytä olisi kuin ilman kruunutta. Te olette meidän seuran henkenä ja Lottaki voisi ottaa sen pahaksi jos te...

Lotta. Minäkö mummo? Vaan teidän ja papan ystävät ovat minunki.

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä. Laittai nyt vaan valmiiksi, aika on käsissä! Tietäkää, herra Selicour, peilin edessä minä olen ensimmäinen.

Selicour. Kun ihana taito tulee ihanan luonnon avuksi, ken voipi silloin seista vasten?

Mad. Belmont. Oivallisesti! ken voipi olla rakastamatta sellaista miestä. Hänen suustansa ei kuule muuta kuin ihanaa ja lystiä. (Menee Lotan kanssa.)

Seitsemäs kohtaus.

Selicour ja Mikko.

Mikko. Viimenki he ovat kaikki poikessa. Nyt saan puhua sanaisen! Minä soisin puhutella herra Selicouria.

Selicour (korkeasti). Minä se olen!

Mikko. Suotteko minulle herra?

Selicour. Enkö minä täälläkään nyt saa olla rauhassa? Mitä te tahdotte?

Mikko. Hyvä herra! jos...

Selicour. Se on taas paljasta kerjäämistä, apua? Minulla ei ole mitään...

Mikko. Suokaa anteeksi, herra!

Selicour. Ei mitään, tässä ei ole paikka, tule konttuoriin jos sinulla mitä on!

Mikko. Minä en luullut teitä niin jyrkäksi!

Selicour. Mitä teille pitää?

Mikko. Enhän minä tule pyytämään, ... kiittämään vaan minä tulen teitä herra Selicour!

Selicour. Kiittämäänköhän? ja mistä?

Mikko. Että hankitte veljeni pojan...

Selicour. Mitä? Mihin? puhukaa selvemmin.

Mikko. Minä olen vasta toista päivää täällä kun isäntä minun jätti maalle. Minä en teitä tuntenut vielä silloin kun teille kirjoitin herra Selicour!

Selicour. Mitä nyt sanotte? Ystäväni! te sitte olisitte ministerin palveluksessa?

Mikko. Hänen kammar-palveliansa, teidän armonne!

Selicour. Herra Jumala mikä hirveä erheys! herra Mikkel! kammarpalvelia, kammarherra, ministerin uskottu mies! Tuhatkertaa anteeksi herra Mikkel! Minä luulin teitä asiamieheksi.

Mikko. Ja jos sekin olisin?

Selicour. Minun siassani on hirveän paljon tekemistä jokaisen kanssa, ja niitä on niin paljon joita ei tunne.

Mikko. Minä luulin kuitenkin että se on keveä jokaista kohdella leppeästi.

Selicour. Vissisti! Totta kaiketi! Se oli vaan se kirottu pikaisuus!

Mikko. Joka minulle kävi hyvin pahasti, herra Selicour!

Selicour. Se oli hyvin tuhmasti, minä kadun sitä ikäni.

Mikko. No annetaan se nyt olla!

Selicour. Noh! te olette nähneet kuin kiivas minä olin teitä auttamaan ... se teidän veljenne poika on saanut siansa, vaan miten?

Mikko. Sieltä minä nyt tulenki! Ei se ole kovin järettömästi!

Selicour. Hän on hyvällä tiellä, luottakaa! vaan minuun.

Mikko. Ja kirjoittaa jo, uskotteko miten hän jo kirjoittaa.

Selicour. Hän ei kirjoita puhtaasti.

Mikko. Ja ortograhvin sitte?

Selicour. Se se onki!

Mikko. Vaan kuulkaa herra! Se mitä teille kirjoitin, se on meidän välillä, meidän isäntä kaupunkiin lähteissään kielsi jyrkästi meitä kaikista suplikista ja rukouksista ... herra on vähän kummallinen mies niinkuin tunnette!

Selicour. Totta kaiketi! sitä ei voi kieltää, varmaan te hänen hyvin tunnette sen meidän herra ministerin.

Mikko. Minä hänen tunnen ulkoapäin ... ja voin teille sanoa millainen hän on.

Selicour. Sen voin uskoa; vaan enpä minä paljon tahdo tiedustella. Sillä näettekö herra Mikkel, minun tapani on sanoa: tee oikein, elä pelkää ketään.

Mikko. Oikein sanottu! herra Selicour!

Selicour. Niin, jatkakaa vaan herra Mikkel! Te sanoitte että se hyvä herra on vähän kummallinen?

Mikko. Se on ihan totinen tosi, hän on kummallinen, mutta hyvä. Hänen sydämensä on kirkas kuin kulta.

Selicour. Hän on rikas, leskimies, iloinen ja paraassa iässään. Tunnustakaa kuitenkin ... se on työläs sillä iällä vihata toispuolia, sen kunnioitetun miehen, vaan miten?

Mikko. Hänellä on hyvin hyvä sydän, uskokaa se herra Selicour!

Selicour (nauraen). He! he! Pieniä seikkoja toki, eikös niin? herra Mikkel!

Mikko. Se on mahdollista, vaan missä asioissa hän on...

Selicour. Kyllä minä sen ymmärrän herra Mikkel! te olette uskollinen palvelia ja osaatte peittää missä on tarvis. En minä kysy missään pahassa aikomuksessa, sillä ... minä olen vakuutettu ett'ei hänestä voi sanoa muuta kuin joka on hänelle kunniaksi.

Mikko. Niin tosiaan. Nyt minä muistan! kuulkaapas! hän etsii pienoista asuntoa esi-kaupungissa yhdelle.

Selicour. Todella? ja kelle?

Mikko. Sen saatte kuulta. Vaan elkää virkkako, Jumalan tähden ... kuulkaa!

Selicour. Varjelkoon minua, herra Mikkel!

Mikko. Nuoruudessaan hän rakasti...

Selicour. Luuletteko että hänellä on nytki...

Mikko. Ei juuri sitä, vaan...

Selicour. Noh! Olkoon se mitä hyvänsä! Te hänen uskollinen palveliansa olette velvollinen sen kristillisesti peittämään, eikös niin Mikkel! Ja miks ei se jota hän salaa voisi olla joku kristillinen työ, miks ei se voi niin olla, herra Mikkel! Minä vihaan kaikkea panettelemista ... kuin kuolemaa, niin minä sitä vihaan. Meidän pitää aina ajatella hyvää esi-miehistämme. No, no, se on hyvä herra Mikkel! Annattehan te anteeksi minun erheykseni. Me tapaamme useammin toisiamme. Minua hävettää kun teitä niin kohtelin (Ojentaa hänelle kätensä.)

Mikko (peräytyen). Ohoh! eihän toki, herra Selicour! minä tunnen siani ja tiedän hävetä.

Selicour. Mitä turhia, minä olen teidän ystävänne, antakaa nyt minun, herra Mikkel!

Mikko. Sitä en koskaan rohkene, minä olen paljas palvelia.

Selicour. Ystävä, ystävä! ei mitään eroitusta meidän kesken. Antakaa minun kuitenkin ... herra Mikkel!

(Molemmin puolin kumarrellen syvästi, esirippu lankee.)

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohta.

Narbonne ja Selicour (istuen).

Narbonne. Olemmeko me nyt viimenki kahden kesken.

Selicour (pelolla). Niin olemme!

Narbonne. Tästä puhelemisesta jotain toivon. Minä pidän jo entuudesta teistä hyvin paljon, herra Selicour, ja luulen että ennen kun tästä eroamme minä rakastan teitä vielä enemmän. Minulle on sanottu että te olette hyvin tottunut valtakunnan asioihin.

Selicour. Minä olen niissä tehnyt paljon työtä ja ehk' en niinkään turhaan. Vaan sitä en pidä juuri suuressa arvossa.

Narbonne. Se on hyvä! Sanokaa minulle ensiksi mitä vaatimuksia te pidätte tärkeimpinä kuin kysymys on hyvästä lähettilästä?

Selicour (hämmästyen). Kaikista esinnä hänen tulee olla tottunut asioihin.

Narbonne. Tottunut, mutta aina lujemmalla rehellisyydellä.

Selicour. Se se onkin minun meininkini.

Narbonne. Ja sitte.

Selicour. Ja siinä vieraassa maassa jossa hän elää, hänen tulee olla rakastettu.

Narbonne. Se on tosi, vaan sentähden ei unhottaa omaa arvoansa. Hän pitäköön vaarin oman maansa kunniaa ja arvosta ja ansaitkoon omalla käytöksellä sille kunnioituksen.

Selicour. Se se oliki jota minä tahdoin sanoa. Hän elköön antako kenenkään kärkeä itseänsä ja tietäköön itsensä pitää arvossa.

Narbonne. Arvossa, vaan ilman ylpeydetä.

Selicour. Se se on minunki meininkini.

Narbonne. Hänen tulee tarkata kaikki mitä...

Selicour (keskuuttaen). Tapahtuu siellä, hänen pitää tietää salaisimmat asiat.

Narbonne. Olematta mikään nuuskia.

Selicour. Sitähän minä meinasinki, ja ettei häntä luultaisi pejuoniksi.

Narbonne. Ja ettei hän se ole. Hänen pitää tietää olla vait eikä puuttua asioihin mitkä...

Selicour. Häneen eivät koske; hänen pitää olla kuin sinetillä lukittu kirje, jonka sisällystä kukaan ei tunne.

Narbonne. Vaan hän ei sentähden saa olla mikään kummitus, jota kukaan ei ymmärrä.

Selicour. Niin minä ajattelinki.

Narbonne. Hänen tulee olla rauhan mies ja kaikkea eri-puraisuutta hänen tulee kokea...

Selicour. Estää niin paljon kuin mahdollista.

Narbonne. Kas se on oikein! Hänellä tulee olla tarkka tieto erinäisistä maista, niiden kansan paljoudesta...

Selicour. Niiden hedelmistä ja tuotteista, niiden kaupasta ja teollisuudesta.

Narbonne. Se on oikein, se on oikein!

Selicour (yhä luetellen). Niiden asetuksista, niiden liitoista, niiden varoista, niiden sota-voimasta, niiden aseista, niiden tavoista...

Narbonne. Esimerkiksi: jos teitä lähetettäisiin Venäelle tahi Ruotsiin, vissisti te jo tuntisitte näiden maiden tilaisuuden.

Selicour (hämmästyen). Minun täytyy sanoa että minä olen lukenut enemmän Italian asioita. Pohjoisia maita minä tunnen vähemmän.

Narbonne. Vain niin! hm!

Selicour. Vaan minä olin juuri rupeemassa niistä lukemaan.

Narbonne. No Italiasta sitte!

Selicour. Cesarein maa oli minulle mieluisempi, se veti minun luoksensa. Ja siellähän se oli taitojen ja tietojen kehto, sankarein isän-maa, kaiken suuruuden koti.

Narbonne. Hyvä hyvä, vaan jälle meidän puheesen.

Selicour. Kuin suaitsette! Ah! ne ihanat taidot, ne ovat niin mieluiset muistella. Niistä voisi ajatella kokonaisen päivän, niissä on niin rikas...

Narbonne. Se on Venesia johon minä olen teitä arvellut...

Selicour. Venesia! Oikein! juuri sama paikka josta olen alkanut kirjoittaa pitempää ainetta, missä kaikki ajatukseni tulevat esiin ... minä juoksen heti sen noutamaan. (Nousee seisalleen.)

Narbonne. Ei, ei, malttakaa, malttakaa vähän!

Toinen kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Ulkona on joku joka hyvin tärkeässä asiassa tahtoo kahden keskiseltä puhella.

Selicour (kiireesti). Minä en tahdo teitä estää.

Narbonne. Ei, istukaa, Selicour, se joku voipi ainaki jonkun hetkisen odottaa.

Selicour. Vaan jos se en hyvin tärkeää.

Narbonne. Tärkein kaikista on meidän puhe.

Selicour. Jos suotte nyt minun...

Mikko. Se on tehty kahdessa minutissa, sanoi minulle se herra, vaan että sillä on hyvin kiiru. (Selicour juoksee ulos.)

Narbonne. Tulkaa heti jälle, niin pian kuin olen yksinäni.

Selicour. Minä oon teidän vallassa.

Narbonne (Mikolle). Anna hänen tulla.

Kolmas kohtaus.

Narbonne. Laroche.

Laroche (alinomaa kumartaen). Minä olen hyvin ... minä luulen ... että se olette te ... jonka edessä ... herra ministeri!

Narbonne. Minä olen ministeri. Tulkaa lähemmäksi!

Laroche. Rukoilen anteeksi ... minä ... minä tulen ... se on ... minun piti ... vaan minä olen niin hämmästynyt ... minä olen alhainen...

Narbonne. Noh, olkaa sitte rohkeampi ja asiaan. Mitä te tahdotte sanoa?

Laroche. Minä antaisin teille vähän viittausta.

Narbonne. Puhukaa!

Laroche. Te olette uskoneet yhtä kunnotointa miestä.

Narbonne. Ja se mies on?

Laroche. Hänen nimensä on Selicour.

Narbonne. Mitä, Seli...

Laroche. Sama mies, sama Selicour on yhtä tietämätöin kuin hän on kunnotoin. Suokaa minun kertoa kaikki hänen työnsä.

Narbonne. Malttakaa vähän. (Soittaa ja Mikko tulee) Huutakaa Selicour tänne!

Laroche. Elkää suinkaan, ei häntä tule tarvis koko tässä puheessa.

Narbonne. Ei teidän, kyllä minä sen arvaan; mutta minun tapa on kerran sellainen. Minä en ota vastaan mitään valitusta ihmisistä jotka eivät voi pitää puoliansa. Kun hän seisoo teidän edessä, kertokaa sitte hänen työnsä.

Laroche. Se on kuitenkin niin työläs sanoa suusta suuhun...

Narbonne. Kun todistuksia ei ole, on vissisti parasta ... onkos teidän laita niin?

Laroche. Minä en ollut aikonut niin suusta suuhun. Se on niin ulos-oppinut konna, oikea suka... Vaan minusta nähden se on yhtä-kaikki. Hiis huolikoon, minä en häntä pelkää. Tulkoon, te saatte nähdä jos pelkään.

Narbonne. Hyvä, hyvä! Me saamme sen heti nähdä, tuossa hän onki!

Neljäs kohta.

Entiset. Selicour.

Narbonne. Tunnetteko te tämän herran?

Selicour (hämmästyen). Se on Laroche.

Narbonne. Minä olen kutsuttanut teidän pitämään puolianne. Hän on tullut teitä syyttämään. Noh puhukaa!

Laroche (ryäistyä). Minun täytyy ensin teille sanoa että me olemme koulukumppanit, ja että hän olisi velvollinen minua kiittämään monjaista asioista. Me aloimme molemmat yht'aikaa tiemme, siitä on nyt viistoista vuotta ... ja tulimme molemmat samaan kanseliin kirjoittajiksi. Herra Selicour nousi korkealle, minä seison samassa paikassani jossa aloitin. Että hän on unhottanut vanhan ystävänsä, se olkoon niin tahi näin. Siitä en mitään virka. Mutta että hän lisäksi muistaa tätä ystävänsä vaan sillä tavalla että ajaa sen pois virastansa ja leivästänsä, sitä minä en voi kärsiä. Hän ei voi minusta sanoa mitään pahaa, vaan minä sanon ja päätän että tämä herra Selicour, joka teidän ylhäisyytenne edessä on olevinaan niin rehellinen, on ollut oikea konna, silloin kuin siihen oli tilaa. Kyllä hän nyt voipi teitä auttaa hyvässäki, vaan teidän edellisen tykönä hän auttoi kaikkea ilkeyttä oikein miehen tavalla. Hän on kavala kuin käärme ja muuttuu toiseksi joka kerran kuin hän saa uuden esi-miehen ja uuden ketun päällensä. Hän on liukastelia, kehuja ja ylpeä, kavala kuin salapuria koira. Kunnotoin, pahanilkinen ja hävitöin kaikkia kohtaan. Poikana koulussa hänessä vielä oli jotai hyvyyttä ... vaan nyt hän jo on ammoin jättänyt sellaiset heikkoudet. Hän on liukastellut itsellensä viran, johon hän ei kelpaa. Hän osaa viekastella kunnian kaikista töistä itselleen ja antaa sellaisten miesten olla pimeydessä, niinkuin Firmin ja monet muut.

Narbonne. Kuin, Firmin? Palveleeko herra Firmin meidän kanselissa?

Laroche. Ankarin mies, sen voitte uskoa!

Narbonne. Minä jo olen hänestä kuullut. Erin-omainen mies toimituksiin.

Laroche. Ja perheen isä. Hänen poikansa tuli Colmarissa tutuksi teidän tyttärelle.

Narbonne. Kaarle Firmin? Se on oikein, nyt sen muistan.

Laroche. Erin-omaisilla lahjoilla!

Narbonne. Noh ja sitte?

Laroche. Se se oli jota minä halusin teille sanoa.

Narbonne (Selicourille). Vastatkaa puolestanne.

Selicour. Hän syyttää minun kiittämättömyyttä. Minun? Minä luulin että ystävä Laroche minun tuntisi paremmin. Se ei ollut minun tahtoni joka hänen piti alhaalla, se oli voimattomuuteni häntä korottaa. Mitkä kovat syytökset minulle, joka olen kaksikymmentä vuotta ollut hänen paras ystävänsä. Epäillä minun rehellisyyttäni, tuomita minun töitäni ja minua tuossa pikaisuudessa soimata ja halventaa! Todistukseksi miten totisesti minä olen hänen ystävänsä...

Laroche. Hän minun ystäväni. Luuleeko hän minun niin tuhmaksi, ja millä hän on sen osoittanut?

Narbonne. Hän on antanut teidän puhua päähän asti, ja sentähden...

Laroche. Minä saan sitte olla väärässä?

Selicour. Hänen virka on annettu toiselle, se on tosi, ja kellenkään sellainen kohtaaminen ei ole vääremmin kuin hänelle. Vaan minä toivoin että ystäväni Laroche, sen sijaan kuin tuli minua syyttämään, olisi tullut ystäväni luokseni ja pyytänyt minulta selitystä. Sitä, sen minä sanon, minä odotin ja varustin jo kuin hänen olisin ihastuttavalla tavalla tyydyttänyt. Juuri saman päällikön ammatin, jota äsken teidän ylhäisyydelle puhelin, minä arvelin ehdotella vanhalle ystävälleni Larocheelle.

Laroche. Minua päälliköksi, kiitoksia, herra Selicour. Minä olen paljas kirjoittaja, vaan en mikään suuren asian toimeen panija; minua auttaa kynäni vaan ei pääni, ja minä en ole se joka otan päälleni asioita joita en voi toimittaa teettäkseni ne salaisesti muilla ja itse pitääkseni niistä kunnian.

Selicour. Sija on sinulle omansa, kamratti, usko minua, minä tunnen sinun paremmin kuin sinä itse. Hänellä on oivallinen pää, tarkka ja väsymätein työssä ja selvä ymmärrys; hän ansaitsee koroituksen ennen kaikkia muita. Hän syyttää etten minä laske nerokkaita miehiä pääsemään ylös, ja nimittää herra Firminiä. Tämä esimerkki on huonosti valittu, niinki ankarasta miehestä kuin Firminin. Ensinkin hänen nykyinen virkansa ei ole huono ... ja toiseksi teidän ylhäisyytenne tahtoi korottaa juuri Firminin minun sijaani, niin pian kuin minä olisin tullut toiseen paikkaan... Minä en sopisi tähän ammattiini, syyttää hän lisäksi, minä tunnen myös oman heikkouteni, vaan hänen tulisi muistaa ettei tämä syytös koske niin paljon minuun kuin esimieheeni, joka minut on korottanut; ja viimeksi että minä olisin ollut entisen ministerin rikoksiin osallinen? Se on suurin väärä, kuin se olinki minä joka hänen annoin kuulla totuuden silloin kuin kaikki ihmiset kumartelivat hänen edessään. Sata kertaa tahdoin erota virastani ja mikään muu ei minua pidättänyt kuin toivo sillä hyödyttää isän-maatani. Mikä ihana lohdutus sydämelleni, kun tässä voin estää jotai pahaa ja tuossa auttaa jotai hyvää. Minä olen tohtinut asettua hänen voimaansa vasten, minä olen pitänyt totuuden puolta häntä vastoin silloin kuin hän oli vielä vallan päällä! hän lankesi ja minä surkuttelin hänen onnettomuutta. Onko se rikos, minä keuhon sillä. Se on minulle raskas, hyvä Laroche, tavata sinun viha-miesteni joukossa, tarvita sinua vastaan puolustajia, sinua jota pidän niin suurella arvolla. Vaan tule, sopikaamme, ole ystäväni ja unhottakaamme kaikki!

Laroche. Kunnottomat! eikö hän jo liikuta minua itseäni!

Narbonne. Noh, mitä te siihen vastaatte?

Laroche. Minä?... En mitään, se kunnottomat hylky on hämmentänyt kaikki ajatukseni.

Narbonne. Herra Laroche! Se on hyvä ja kiitettävä asia, sotia pahuutta joka paikassa missä sen kohtaa ... vaan se ei ole hyvä pitää väärää vihaa syytöintä kohtaan, se todistaa pahaa sydäntä.

Selicour. Hän ei vihaa minua, ei yhtään! ystäväni Larochein sydän on parain maa-ilmassa, minä tunnen hänen; vaan hän on pikainen, hän eli virastansa, se ei ole ihme että hän on vihastunut. Hän luuli kadottaneen leipänsä ... ja minä olen tehnyt väärin, minä sen tunnustan, tule, tule, minä syleilen sinua, unhotamme kaikki!

Laroche. Minä syleilemään? Ei koskaan! Minä en kyllä osaa vastata hänen liverröksille, vaan voinko minä epäillä, voinko minä pettää teidän ylhäisyyden... Lyhyesti, minä en peruuta mitään ... minä en tee mitään rauhaa, ennen kuin hänen työnsä ovat valkeudessa, ihan paljasna!

Narbonne. Minä olen vakuutettu että hän on viaton ... kunnes voitte todistaa kaikki.

Laroche. Todistaa? Tuhansilla todistuksilla.

Narbonne. Sanokaa, puhukaa!

Laroche. Minulla on kylläksi, minulla on suuri joukko todistuksia, ... vaan minä en niillä voi mitään todistaa. Sellaisten sukain töitä ei voi näyttää todistuksilla. Hän oli ennen köyhä kuin minäki. Jos sanoisin että hän on entisen valtansa tehnyt rahaksi, että hänen koko rikkautensa on tullut siitä ... sitä en voi todistaa kirjoilla ja vierailuilla miehillä, vaan Jumala sen tietää että se on totta, ja siitä minä annan henkeni.

Selicour. Tämä syytös on niin raaka ett'ei se minuun koske. Ja muutoin minä annan tutkia kaikki työni. Minkä olen säästänyt, se on ahkeruudellani ja otsani hiellä saatu. Se on öiden valvonnalla ja kunniallisella työllä ansaittu, ja sillä minä elätän köyhiä sukulaisiani ja pidän hengissä äitiäni.

Laroche. Valheltu! valheltu! Minä en voi todistaa, vaan se on valheltu, hävyttömästi valheltu!

Narbonne. Elkää pikastuko!

Selicour. Jumalani! mitä minun pitää kuulla! Se on ystävä Laroche joka minua niin tuomitsee. Mikä hurjuus sinun on tullut päähäsi? Minä en tiedä jos itken tahi nauran sinun raivollesi ... vaan nauraa

omalle ystävälleni, sitä en voi, se on liian vakaista. Niin halventaa vanhaa ystävääsi! tule tuntoosi, hyvä Laroche, ja elä omalla tahallasi menetä sitä oivallista virkaa jonka olen sinulle aikonut.

Narbonne. Suoraan sanoen, herra Laroche! teidän itsepäisyys antaa minulle huonon ajatuksen teistä. Minunki täytyy rukoilla teidän olemaan totisempi ystäväänne kohti. Se on ihan tosi, minua säälistää Selicour-paran tila!

Laroche. Kyllä minä sen uskon, armollinen herra! Eikö hän ole tehnyt minunki epäilemään. Vaan se ei ole mahdollista, minä olen vakuutettu kaikesta. Sota, sota meidän välillä. Minä näen että pitempi puhe on turha. Vaan ennen kuolen nälkään kuin otan vastaan jotai ammattia sellaisen konnan kädestä kuin hän. Teidän palvelianne. (Menee.)

Viides kohtaus.

Narbonne. Selicour.

Narbonne. Ymmärrättekö sitä yksi-päisyyttä?

Selicour. Se ei merkitse mitään. Hän on hyvä-tahtoinen löyhkö! minä lepytän hänen kohta.

Narbonne. Hän on kiivas ja ajattelematon. Vaan totuudessa hän saattaa olla hyvä ihminen.

Selicour. Pohjalleen hyvä, sen voin teille taata. Vaan pää ei ole oikein paikoillaan. Joku voipi olla häntä yllyttänyt.

Narbonne. Luuletteko sen?

Selicour. Melkein niin minä luulen ... ken sen voi tietää? joku salainen vihamies ja kadehtia ... sillä se nyt vissi on, että hän vaan on paljas ase, jota toiset lykkäävät mihin tahtovat.

Narbonne. Vaan ken se sitte voisi...

Selicour. Sellaisia on paljon jotka toivovat minulle kadotusta.

Narbonne. Te voinette jo ketä luullaki?

Selicour. Minä painan sen nahkaani! Sillä ajatella sellaista Firministä, hyi! se olisi hävyttömästi, se ei voi olla mahdollista!

Narbonne. Niin minäki sen luulen! hän näyttää minusta liian rehelliselle ja liian sievälle.

Selicour. Sievä hän kyllä on.

Narbonne. Tunnetteko te hänen?

Selicour. Me olemme ystävät.

Narbonne. No mitä te hänestä arvelette?

Selicour. Hetta Firmin on juuri sellainen mies kuin kanselissa on tarvis, jos kohta hänellä ei ole päätä, kuitenkin hyvä työ-mies. Ei sentähden että hän kaipaisi ymmärrystä ja tietoja. Ei suinkaan. Hän voipi tietää paljon, vaan se ei tule kysymykseen.

Narbonne. Te nostatatte minussa halun häntä tuntea.

Selicour. Minä jo olen kauvan häntä yllyttänyt näyttämään, vaan hän tuntenee alhaisen paikan itselleen parhaaksi eikä halua ylemmäksi. Minä en tahdo häntä kuitenkaan...

Narbonne. Olkaa huoletta. Niin ansiollista miestä kohti, meikäläinen voipi ilman vahingotta ottaa ensimmäisen askeleen. Minä tahdon itse mennä Firminin luo ... vaan nyt entiseen asiaamme jonka tämä Laroche keskuutti.

Selicour (hämmästyen). Nyt on jo vähän myöhä.

Narbonne. Se ei tee mitään.

Selicour. Taitaa jo olla aika ottaa vastaan ihmisiäki.

Narbonne (katsoo kelloon). Todella jos se ei jo oleki.

Selicour. Sen voisimme jättää huomiseksi.

Narbonne. Hyvä, me sen voimme niin tehdäki.

Selicour. Ja minä saan sitte...

Narbonne. Vielä sanainen...

Selicour. Kuin suaitsette?

Narbonne. Yhden toimen minä kuitenkin voin teille antaa, joka vaatii yht'aikaa kuntoa sekä rohkeutta.

Selicour. Käskekää vaan!

Narbonne. Minun edelliseni on huonolla hoidolla antanut tulla monta vikaa hallitukseen, joita kaikki meidän vaivat eivät voi poistaa. Sentähden olisi tarvis panna kokoon sellainen muistutus jossa kaikki puutokset tulisivat näkyviin ja hallitus saisi ilman säälimättä kuulla totuuden.

Selicour. Vaan suokaa anteeksi, teidän ylhäisyytenne, sellainen kirjoitus voisi tulla vaaralliseksi tekiällensä.

Narbonne. Se ei tarvitse peloittaa meitä. Mikään vaara, mikään yksinäisen kohta ei saa tulla kysymykseen siinä mitä yhteinen velvollisuus vaatii.

Selicour. Se on ylevästi ajateltu.

Narbonne. Te olette mies sellaiseen työhön. Muuta minä en tarvitse teille sanoa. Te tunnette kaikki puutokset paremmin kuin minä.

Selicour. Ja minä ajattelen siinä asiassa samalla tapaa kuin te.

Narbonne. Epäilemättä. Tällä asialla on kiiru. Minä jätän nyt teidän, elkää yhtään viivytelkö, meillä on nyt paras tilaisuus, minä sen tahtoisin jos suinkin mahdollista vielä tänä iltana antaa hallituksen käsiin. Lyhyesti ja selkeästi ... vähillä sanoilla saattaa sanoa paljon, jääkää terveeksi! Menkää järkiään työhön. (Menee.)

Kuudes kohtaus.

Selicour. Madami Belmont.

Mad. Belmont. Olettekos yksinänne herra Selicour? minä tahdoin odottaa, kunnes hän menisi pois ... hänen ei tule sitä tietää.

Selicour. Mistä se on puhe, rouva! jos voin kysyä?

Mad. Belmont. Me tahdomme tänä iltana vähän laulua, ja Lotta aikoo antaa kuulla ääntänsä.

Selicour. Ah! Hänen suloista ääntänsä!

Mad. Belmont. Olettehan teki toisinaan koetellut tehdä lauluja. Eikös se ole niin?

Selicour. Ken se ei jollon-kullon elämässään tekisi niitä!

Mad. Belmont. Tehkääpäs nyt laulu tahi joku sellainen täksi illaksi!
Teille se on vähäinen työ.

Selicour. Joku romansi, vain miten?

Mad. Belmont. Hyvä, tehkää romansi, niitä me erittäin rakastamme.

Selicour. Jos kiivaus minussa edes täyttäisi neron puutoksen!

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä, minä ymmärrän.

Selicour. Ja minä tarvitsenki sellaisen keveän työn vaiheen virvoitukseksi! Minä olen koko yön valvonut, lukeissa juttu-kirjoja ja parannellen luvun-tekoja.

Mad. Belmont. Niitä inhoittavia töitä!

Selicour. Että todellaki jo tunnen väsyttävän. Vaan ken tietää, runoilemisen kukkainen ehkä virvoittaa minua suloisella hengellensä ja sinä, sydämen balsami, ystävyiden pyhyys!

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Nobinau.

Nobinau (oven takana). Noh, noh! kun hän on siellä, miks minä en sinne voisi päästä?

Mad. Belmont. Mitä se on?

Nobinau (tullen ovesta). Nuo häijyn palveliat ovat ylpeämmät kuin itse vallat. Minä tahdon tavata herra Selicourin!

Selicour. Minähän se olen.

Nobinau. Sen minä tahdon ensin katsoa ... totta minun henkeni ja ruumiini jos se ei ole hän ... ihan elävänä ... minä näen hänen vielä miten hän meidän kylän poikien ja koirien kanssa paljain jaloin juoksenteli. No katsokaapas minua. No, noh ... katsokaa tarkasti ... minä olen pikkuisen muuttunut... Tunnettekos minua?

Selicour. En mitenkään.

Nobinau. No, noh, eiköhän nyt minua tunne! minähän se olen, se Nobinaun Risto, sen torpparin, joka nai sen pötkiän Leenan, tunsittehan sen, teidän ukon veljen-pojan tyttären, herra Selicour ja serkku!

Selicour. Ahaa, sekö!

Nobinau. Noh! serkkuin tapa, minä luulisin, on antaa kättä ja syleillä niin kauvalle nähtyä.

Selicour. Ilolla, olkaa terve-tultua, serkku!

Nobinau. Suur kiitosta, serkku! Noh nyt vasta minä teidän oikein tunnen.

Selicour. Vaan lähkäämme minun kammariin, minä en ole tässä kotona.

Mad. Belmont. Elköö minua kaihtiko, herra Selicour, tehkää kuin minua ei tässä olisikaan!

Selicour. Teidän luvalla rouva, te olette kovin hyvä! Hänen tuhmalle käytökselle ei voi tehdä mitään. Se on rehellinen maa-mies ja minulle serkku jota hyvin rakastan.

Mad. Belmont. Se on teille kunniaksi, herra Selicour!

Nobinau. Minä tulen nyt ikään kaupunkiin, herra serkku!

Selicour. Vain niin, ja mistä?

Nobinau. Hei, mistäs muualta kuin meidän omasta kylästä. Vaan tämä Pariisi on kuin sata kylää yhteiseen. Jo on pari tuntia kuin läksin posti-kärryistä etsimään teitä ja Larochta, tunnettehan sen naapurinne ja koulu-kumppanin, no, ja nyt viimein teidän löysin ... ja nyt se olkoon sillä hyvä!

Selicour. Vissisti sinä tulet asioille tänne Pariisiin, serkku!

Nobinau. Asialle! Totta kaiketi! Vissisti minulla asia on.

Selicour. Ja se on?

Nobinau. No nyt ... täällä tulemaan herraksi, serkku!

Selicour. Hahaha!

Nobinau. No, no, minä ajattelen se asia on yhtä tärkeä kuin joku toinenki, herra serkku!

Selicour (rouvalle). Elköö pahastuko!

Mad. Belmont. Hän minua oikein huvittaa.

Selicour. Todella, hän on hyvin lysti.

Nobinau. Kärrin-tekiä Pietar, jonka hyvin tunnette, arveli näin: serkku on Pariisissa ajanut vakonsa hyvin viisaasti ... kotona ollessa serkku oli muka ollut oikea veitikka, ja siellä hänestä oli sanottu: ei se nälkään kuole sellainen koira. Me jo olimme hänestä vähän kuulleetki, vaan ne sanomat olivat kovin kauneita jotta kukaan hullu niitä hänestä olisi uskonut. Vaan vihdoinkin ei enää voitu epäillä, ja silloin isäni sanoi minulle: Risto hoi! menepäs sinäki Pariisiin Selicour serkun luo! Sinä voit siellä pitää hyvät markkinat. Jos siellä osaisit hyvällä naimis-kaupalla rikkaaksi tulla! Minä samassa matkaan ja nyt oon tässä. Elköö panna pahaksi armollinen rouva! meidän suku puhelee asiat suoraan; mikä sydämässä se suussa ... ja kun näin tuon armaan serkun, näättekö, se, se vasta kävi minun sydämelle.

Mad. Belmont. No, se on luonnollista.

Nobinau. Kuulkaapas serkku! te ette usko kuin mielelläni minä tulisin herraksi! Te varmaan jo tiedätte mikä konsti siinä paraite auttaa, mistä sitä pitää alkaa, sanokaa se minulle, herra serkku!

Selicour. Ole aina rehellinen, totinen ja nöyrä! siinä se on koko konsti. Serkku, minulla ei ole mitään muuta. Kotona on vissisti kaikki hyvin?

Nobinau. Jumalan kiitos, kaikki! Pere vaan kasvaa, sen sinä tiedät. Benja se jo nai Susannansa, joka paraillaan on raskaana ja taitaa kohta saada, hän toivoo että serkku tulisi kummiksi. Muut kaikki ovat hyvällä jalalla, paitsi teidän köyhä äitinne. Hän sanoo meille joka päivä: kyllä se outoa olisi minun puutosta kärsiä kuin niin äveriäs poika on kaupungissa.

Selicour. Suu kiini! tarha-pöllö!

Mad. Belmont. Mitä hän teidän äitistä sanoo?

Selicour (kovasti). Kuin? Eikö hän sitte ole saanut ne tuhat taaleria mitkä hänelle äsken lähetin? Hiis! kuin se minua harmittaa! Näettekö nyt miten huonot meillä on postilaitokset! Äiti raiska, mitä kaikkea hän lie saanut kärsiä!

Mad. Belmont. Todella! häntä tulee auttaa!

Selicour. Se on tietty. Minä pyydän järkiään ministeriltä luvan, se vaatimus on kohtuullinen, minä voin sen vaikuttaa. Luonnon velvollisuus on kalliimpi muita ... minä riennän koti-paikalleni, se on tehty viikkauudessa, hän ei ole tahtonut tulla Pariisiin, vaikka niin usein olen häntä pyytänyt, se mummo-raiska ei voi erota koti-kylästään.

Nobinau. Minä en sitte häntä ensinkään voi ymmärtää! meille hän sanoi että hän mielellään olisi Pariisiin tullut, vaan serkku-herra ei ole sitä mitenkään tahtonut.

Selicour. Ämmä-parka ei tiedä aina mitä tahtoo, vaan kuulla hänen kärsivän puutosta, ah Jumalani! kuin se minua katkeroittaa, se viilee sydäntäni.

Mad. Belmont. Sen kyllä voin teistä luulla, herra Selicour! Vaan siihen te pian löydätte avun. Minä nyt teidät jätän serkkunne kanssa. Onnellinen se puoliso joka teidän kerran saa omaksensa. Niin hempeä poika on myös hyvä puoliso.

(Menee.)

Kahdeksas kohtaus.

Selicour. Nobinau.

Nobinau. Toden perään, serkku, minusta on hyvin kumma ... minä en odottanut näin sydämellistä kohtelua. Se on niin ylpeä ja suurellinen, sanoivat kaikki ihmiset, ei hän ole sinua tuntevinaan!

Selicour (katsahtaen jos mad. Belmont oli poikessa). Sanopas minulle sinä sen tarha-pöllö, mikä sinun tänne toi minulle vastukseksi?

Nobinau. No, noh! niin kuin sanoin, tulemaan herraksi ja rikkaaksi.

Selicour. Sinä hako-pää!

Nobinau. Voi, voi serkku, se on toki synti minua niin haukkua. En minä sellaista pitkään suaitse.

Selicour. Kunhan et hyvinki arka olisi, ja joshan sinun vihasi minua ei peloittane! Lähteä kodista tänne laiskehtimaan, vetelys!

Nobinau. Vaan yht'äkkiä sellainen käytös? serkku! Ensin kohdella niin hempeästi ja nyt noin äkäsesti! se ei ole rehellisesti tehty, elä pane pahaksi, se on petosta ... ja jos minä kerkesin ylemmäksi miten te minua kohtelette, oliskohan se teille hyvin kunniaksi, vain kuin?

Selicour (hämmästyen). Kertoa ylemmäksi? Mitä?

Nobinau. Niin, niin serkku!

Selicour. Koettele, kunnotoin! minä lopetan sinut ... äitistä minä pidän huolen ... ja sinä saat hyvän paikan, luota siihen.

Nobinau. Oikeinko todella?

Selicour. Mutta siitä emme voi puhella tässä. Suoria minun kammariini!

Nobinau. Kuulepas serkku, minä tahtoisin saada oikein huolettoman ja kepeän elämän, esimerkiksi jos saisin sellaisen viran missä saisi olla ihan jouten.

Selicour. Luota minuun! kyllä minä sinulle oikean paikan saan! Kotiin nurin-niskojaiksi, sinä kylän tarha-pöllö! (Menevät.)

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Laroche ja Kaarle Firmin (tullen vastakkain).

Laroche. Minä olen jo kauvan teitä etsinyt... Kuulkaa, nyt minä olen pitänyt sanani, minäkös hänen kuvasin ministerille, tuon Selicourin.

Kaarle. Todella! ja hän on siis hukassa, ihan hukassa?

Laroche. Ei juuri niin! ei vielä ihan ... sillä minun tulee sanoa, hän valehteli sukkelasti ja minä se oikein hölmistyin ... hän teeskeliin liikutetuksi ... hän oli olevinaan paras ystävä ... hyvin armelias ja tahtoi esitellä minua kanselin päälliköksi.

Kaarle. Kuin? mitä? Se on oivallisesti! minä toivotan onnea!

Laroche. Minä pidin hänen liukasteliana, minä luulin hänen himoovan ainoasti virkoja ja rahaa, niin petolliseksi häntä en luullut. Se ilkiö makeilla puheissansa! Minäpä en ollut hänen narrinsa ja seisoin jyrkästi vasten.

Kaarle. Ja me olemme samalla paikalla johon jäimme ... ja isäni ei ole tullut sen etemmäksi!

Laroche. Se on totta, vaan antakaa minun puuhata, antakaa puuhata!

Kaarle. Enkä minäkään ole sen etempänä! Minä pujahdin tarhaan siellä tavata sitä joka mulle on rakkainta, vaan turhaan! Monjaat värsyt jotka siellä ajattelin ovat ainoa voittoni siitä.

Laroche. Oivallisesti! tehkää te lauluja morsiamellenne! sill'aikaa minä ajan saalistani. Hän pettyy jos hän luulee minun seisattuneen.

Kaarle. Laroche-kulta! sellainen työ on meille halpa. Antakaamme sen kunnottoman viljellä likaista työtänsä ja koettakaamme ansiolla voittaa minkä hän hävittää.

Laroche. Pois sellainen ylpeys! Se on heikkous, se on turha luulo! Kuin? odotatko sinä kunnes rehellisyys tulee vallan päälle maa-ilmassa? Sinä saisit pitkään sitä odottaa. Kaikki maa-ilma on täynnä kavaluuden juonta. Tehkäämme kerran yhden hyvän asian eteen sellaisia. Muutoin se ei liikuta teitä. Tehkää lauluja, taivuttakaa lahjojanne, minä ne teen tunnetuksi ... se on minun asiani!

Kaarle. Vaan todella... Te olette juuri tänään olleet ansassa.

Laroche. Ja se ei ole viimeinen kerta. Vaan elkää liikahtakaa, minä edistyn, minä en pelästy ensimmäiseen pahaan, minä ajan häntä perästä kunnes hänen tapaan. Minä olin kylläksi ollut hänen narrinsa, nyt tahdon saman leikin näyttää hänelle. Jos hän saa aina niin tehdä, kuin on alkanut, hän ei seisatu ennen kuin minä olen kelmi ja sinun isäsi tuhma pöllö.

Kaarle. Minä kuulen tultavan.

Laroche. Hän itse se onki!

Kaarle. Minä arvaan mitä naamoja hän meille näyttää. Vaan minä palaan tarhaan ja päätän lauluni. (Menee.)

Laroche. Pois minäki menen! Minä käyn paikalla työhön. Vaan se on vielä parempi, minä jään ... se kunnotoin voisi luulla minun häntä pelkäävän!

Toinen kohtaus.

Selicour. Laroche.

Selicour. Ahaa, täällähän minä löydän teidät, herra Laroche!

Laroche. Hänen itsensä, herra Selicour!

Selicour. Ja luulen hyvin häpeissään.

Laroche. Ei kovin tuntuvasti.

Selicour. Teidän viha on mennyt ihan turhaan ... hukkaan te tällä kertaa ruutinne ammuitte.

Laroche. Se ei ole suuri vahinko.

Selicour. Todella, ystävä, vaikka te niin sadattelitte ... minua säälisti teidän typerä houraus.

Laroche. Eihän nyt herra Narbonne ole saapuvilla, puhukaa ihan vapaasti.

Selicour. Mitä te sillä meinaatte?

Laroche. Olkaa hävytöin sydämenne pohjasta!

Selicour. Katsokaa nyt taas!

Laroche. Ylpeilkää voitollenne ... minä olen antainut...

Selicour. Niin hirveän vihollisen voitettua, se ei olisi kumma jos kehuisin..

Laroche. Sen mitä minulle ei menestynyt tänään, minä voin teidän koulussa oppia.

Selicour. Kuin? Herra Laroche! te ette ole vielä herenneet minulle etsimästä vahinkoa?

Laroche. Yhteen pahaan ei saata säikähtää.

Selicour. Ettehän ole herra Firminin uskollinen tuulen näyttäjä.

Katsokaas?

Laroche. Vissisti se on usein sinun pelastanut hädästä, tuo rehellinen Firmin.

Selicour. Mitäs hän maksaa sinulle kaupasta?

Laroche. Mitäs sinä hänelle maksat töistä joita hän sinulle valmistaa?

Selicour. Kavala, ystävä Laroche! Minä voisin sinulle antaa pahempaa tekemistä.

Laroche. Elä suutu, ystävä Selicour! Viha merkitsee pahaa omaa tuntoa.

Selicour. Vissisti minun pitäisi nauraa sinun hurjuudellesi!

Laroche. Sinä pidät halpana vihollisen joka sinusta näyttää heikolle. Minä koetan miettiä kuin sinut saisin itseäni kunnioittamaan. (Menee.)

Kolmas kohtaus.

Selicour.

Selicour. He tahtovat saada Firminin lähettilääksi. Elkää kiirehtikö! Se on vielä loittona. Mutta Firmin on aina ollut hyvä minua kohti. Se on vissisti sen poika, se joka on tekevinään lauluja ... ja tämä Laroche se on joka heitä yllyttää! Firminillä, minä tunnustan, on suuri ansio ja jos he kerran saavat hänen ahnehtimaan kunniaa ja korkeutta, niin minä en tunne ketään joka minulle voisi tulla vaarallisemmaksi. Vaan se on estettävä! Mutta missä pulassa minä kuitenkin olen! Juuri näitä molempia Firminiä nyt tarvitsen, isää tietojensa tähden ja poikaa värsyjensä. Vaan minä otan heistä ensin hyötyä ja sitte raivaan heidät tielläni hii'elle.

Neljäs kohtaus.

Firmin, isä ja poika. Selicour.

Selicour. Tekö se olette herra Firmin? minä olin juuri teille tulossa.

Firmin. Minulle?

Selicour. Teitä puhuttelemaan...

Firmin. Missä asiassa?

Selicour. Hyvin katalassa, Firmin-kulta! Minua lohduttaa tavata teitä. Meitä on koeteltu panetella.

Firmin. Meitä?

Selicour. Ihan vissisti! Vaan se ei menesty. Minä olen teidän totisin ystävänne, ja olen sen näyttänyt juuri tänään kuin tuo hurja Laroche tahtoi pahentaa minua itsensä ministerin silmissä.

Firmin. Kuin? Laroche olisi...

Selicour. Hän on oikein hävyttömästi minua sadatellut.

Firmin. Hän on kadottanut virkansa, tekö hänen siallensa tulisitte!

Selicour. Sanokaa muuten, kuin kittämätöin hän on! Ja kaikki mitä juuri minä olen tehnyt hänen eteensä ... ja lisäksi sanon sen olleen teidän hyväksi. Vaan hän auttoi teitä huonosti kuin rupesi minua painamaan. Olenko minä tahtonut muuta kuin teidän onnea? Mutta minä tunnen paremmin kuin tämä vimmaspäinen, mistä teille on onnea. Sentähden minä jo olen teille arvellutki jotain. Te ette suaitse kanselin hälinää, sen minä kyllä tunnen. Teistä pidetään huoli, elköö peljätkö, herra Firmin! Te haette yksinäisen rauhallisen paikan, saatte kohtuullisen palkan ja minä lähetän teille työtä ... te raadatte mieluisesti ja työ ei ole teiltä puuttuva.

Firmin. Kuin? minä en ymmärrä!

Selicour. Ne ovat vasta aikeita, joilla ei ole kiirettä. Onnellinen joka maalla ihanan luonnon keskellä voi viettää päivänsä! Herra Firmin! sitä onnea ei ole suotu minulle! Minä olen tuomittu kaupunkiin, kuin kameli kantamaan tuhanten keskuusten kuormat, kateuden terävään nuolten keskessä. Sentähden minä pidin velvollisuutenani lähettää maalle takaisin monjaan serkun joka tahtoi ruveta tänne elämään. Minä maksoin ilolla hänelle matka-kulungit, sillä sanokaa itse, eikö se ole sanomattoman iloisempi elää maalla hiljaisuudessa kuin kaupungissa olla alituisessa kiusauksessa.

Firmin. Se on minunki luuloni. Vaan mitä te oikeestaan minulle aivoitte?

Selicour. Esinnä kaikkia tulla vakuutetuksi virkatoverini ystävydestä, ... ja sitte ... te olette niin usein auttaneet minua pulasta ... minä en voi peittää että olen teille suuressa, hyvin suuressa velassa. Tämä virka tappaa minun. Minulla on aina sata rautaa ahjossa, milt'en ole pyörryksissä. Te olette vissisti tyytyväinen meidän uuteen ministeriin?

Firmin. Minä ihmettelen häntä.

Selicour. Sillä miehellä viimenki on neroa. Kyllä se oli hyvä aika että saimme sellaisen miehen, muutoin kaikki olisi mennyt nurin-narin. Vaan kaikki ei ole vielä paikoillaan, sanoin minä hänelle tänään, ja kaikki ei tulekaan jos ette anna hallitukselle sellaisen muistutus-kirjan jossa kaikki entisen tavan puutokset tarkoin ja rehellisesti saisivat hallituksen silmään eteen. Tämän minun antaman neuvon ministeri omisti samassa ja tahtoi sellaisen kirjan järkiään saada kokoon pannuksi. Hän käski minun sen tehdä, vaan ne hirmuiset työt jotka jo ovat minun niskoillani ... ja todella minua vapisuttaa kun ajattelen niille jotai lisää, eikö se ole totta herra Firmin?

Firmin. Noh, ja te luotatte siinä minuun?

Selicour. No, on se pian niin, sen minä tunnustan.

Firmin. Tällä kertaa te ette voineet paremmin valita.

Selicour. Se on tietty, se on tietty! herra Firmin!

Firmin. Sillä minä, joka niin kauvan aikaa olen nähnyt kaikki entisen hallituksen puutokset ja virheet, en ole voinut jouten niitä katsella ja valittaa, vaan olen jo ammoin pannut muistiin ... paperille kaikki parannuksen ehdotukset ... ja nyt se sattuu että sama työ jota teiltä vaaditaan minulla jo on tehty. Minä en ajatellut sitä juuri mihinkään käyttää, minä kirjoitin sen ainoasti keventääkseni omaa sydäntäni.

Selicour. Onko se mahdollista? Teillä olisi...

Firmin. Ihan valmiina, jos sen tahdotte käyttää.

Selicour. Jos sen tahdon! O, hyvin ilolla! Se on kauhean onnellinen sattuma!

Firmin. Vaan nämä paperit eivät ole juuri paraassa järjestyksessä.

Selicour. Sen vähäisen vaivan minä otan päälleni. Vielä tänä iltana minä ne annan ministerille; minä ilmoitan että ne ovat teidän kirjoittamat, kunnia tulee niistä teille.

Firmin. Te tunnette etten minä sitä halua. Kun jotai hyvää vaikutan, niin se on minusta yhtä kenen nimessä se tapahtuu.

Selicour. Mikä arvollinen, ankara mies! Kukaan teidän ansioa ei pidä suuremmassa arvossa kuin minä... Te annatte siis minulle ne paperit.

Firmin. Minä voin ne heti noutaa, jos suaitsette odottaa.

Selicour. Menkää, minä odotan tässä.

Firmin. Tuolla tulee poikani, hän voipi sen ajan teillä olla seurana ... vaan elköö hänelle mitään virkkako ... minä rukoilen, kuulkaa!

Selicour. Olkaa! miks ei hänelle?

Firmin. Minulla on syyt.

Selicour. Noh, kuin tahdotte. Vaikka teidän hyvyttä minun kyllä on työläs salata. (Firminin mentyä) Ukko-parka! hän pelkää että poika ne väkisin ottasi häneltä pois.

Viides kohtaus.

Kaarle. Selicour.

Kaarle (tulee lukien paperista jonka hän, nähtyä Selicourin, peittää)
Taas tuo Selicour! (tahtoo mennä.)

Selicour. Elköö niin kiirehtikö, nuori ystäväni! Miksi te niin kaihitte ihmisiä?

Kaarle. Suokaa anteeksi, herra Selicour! (itseksseen) Tuohon lörppöön minun piti yhtyä!

Selicour. Minä jo olen kauvan halannut teitä nähdä ystäväni... Runo-virta se juoksee vissiin hyvästi. Teidän isä on kyllä sitä vastaan, vaan hän on väärässä. Teillä on erin-omainen lahja. Kun se kerran vaan tulee maailman korviin ... vaan se ei voi viipyä enää kauvan! Tänä aamuna minä viimeksi teistä puhelin.

Kaarle. Minusta?

Selicour. Meidän ministerin äitille vaan ... ja teistä jo on ylempänä hyvä ajatus ... miten jo minäki teistä siellä mainitsin.

Kaarle. Todella, mistä syystä se tuli?

Selicour. Se korkea nainen, ministerin äiti on tietävinään paljon ... minä en tunne mistä se tulee ... vaan ihmiset liukastelevat hänelle hänen poikansa tähden. Kuinpas? jos te hyvin sukkelaan tekeytyisitte tuttavaksi! ... ja suoraan sanoen, se minulla oliki tarkoituksena tällä käynnölläni. Hän pyysi minulta pari laulua täksi illaksi ... kyllä minäki aikoinani tein sellaisia missä toinenki, vaan mahti on nyt sekaantunut paljaihinkin asioihin! Mitähän jos minun siassani te pyöräyttäisitte pari laulun-päätä ... te ne jättäisitte minulle ... minä ne lukisin ... jokainen ihastuisi ... koko maailma kyselisi minulta ja minä nimittäisin teidät tekiäksi. Minä en voisi jättää tilaisuutta teistä pitää pitkää puhetta, jokainen ylistäisi teitä ... ja yks, kaks, mainio runoilia olisi valmis, jonka värsyt olisivat yhtä kuuluisat kuin sen miekka!

Kaarle. Te avaatte minulle sangen ihanan näköalan.

Selicour. Se on teidän vallassa se totuudessa tavata.

Kaarle (itseksseen). Hän tahtoo minut pettää! Se on paljasta kavaluutta, minä sen kyllä tunnen ... vaan kuinka heikko minä olen seisomaan ylistystä vastaan! Vasten tahtoani minä voin antaa itseni pettää, (Selicourille) Te sanoitte että sitä laulua on tarvis täksi illaksi.

Selicour. Se on niin mitätöin, niin joutava asia ... vähäinen laulun palainen, jossa juuri kuin satunnoisia tulisi monjahta sana ministerin kunniaksi...

Kaarle. Ylistys-virret ... ne eivät ole minun asiani. En minä alenna runoillusta niin alhaiseen työhön. Jokainen ylistys, olkoon se jos kuinka hyvin ansaittu, on liehakoimista, niin pian kuin sillä tarkoitetaan suuria.

Selicour. Oikean neron jalo ylpeys! Se on oikein! pois siis kaikki ylistys-virret ... vaan minä arvelen jos rakkaudesta, hellistä tunnoista...

Kaarle (katsellen paperiansa). Voinko minä ajatella noita kirjoittaessani ne niin pian voivan tulla...

Selicour. Mitä, kuin? eihän ne kuitenkaan jo lauluja liene?

Kaarle. Suokaa anteeksi ... nämä värsyt ovat hyvin heikkoja, aivan vähä-pätöisiä.

Selicour. No sanokaas! Jumalani! siinähan se onki mitä tarvittiin ... antakaa ... joutukaa! te saatte kohta kuulla niiden vaikutuksen. Ne eivät tarvitse olla juuri romansit... Sellaiset vähäiset ... sellaiset pienet leikit vaikuttavat usein enemmän kuin luulisi ... naiset rakastavat juuri sellaisia, ja naistenhan kautta me voitamme kaikki. Noh, antakaa, antakaa ... kuin te vielä epäilette! Noh, kuin lystäätte, vaan minä luulin voivani teitä hyödyttää ... tehdä teidät tunnetuksi. Te sitä ette tahdo ... pitäkää värsynne. Se oli teidän hyväksi, ei itseni jota tarkoitin...

Kaarle. Jos vaan...

Selicour. Ihanne kuin paljon te koristelette.

Kaarle. Vaan enhän minä tiedä...

Selicour (repäsee paperin häneltä kädestä). Te olette lapsi ... antakaa ... minä teen teille hyvää vasten tahtoanne. Teidän isänneki täytyy kohta osoittaa kunnian teidän töillenne. Tuossapa hän tulee. (Panee paperin povellensa.)

Kuudes kohtaus.

Molemmat Firminit ja Selicour.

Firmin. Tässä ystäväni! ... vaan tietäkää pitää suunne kiini. (Antaa salaisesti paperit.)

Selicour. Minä sen osaan. (Pistää taka-taskuunsa paperit.)

Kaarle (itseksensä). Teinköhän minä väärin kuin ne hänelle annoin. Vaan mitäpä muuta niillä olisin tehnytään?

Selicour. Armaat ystäväni! te olette minua ihanasti huvittaneet, vaan teidän seuraan voipiki pian unhottaa ajan kulun... Ministeri odottaa ... minun on hyvin työläs erota teistä, sillä niin jaloin henkein luona voittaa aina jotaki.

(Menee pois, pitäen molempia käsiään taka-taskuunsa päällä.)

Seitsemäs kohtaus.

Molemmat Firminit.

Firmin. Siinä se nyt on se mies jota luulit niin kavalaksi ja juonikkaksi ... kuka minulle on parempi ystävä kuin hän!

Kaarle. Te voitte sen sanoa houraukseksi ... vaan se on totinainen tosi, kuta enemmän hän teitä ystäväi sitä vähemmän minä häntä uskon ... tuo suloinen säven jolla hän teitä puhuttelee ... minä en voi uskoa muuta kuin että hän teitä tarvitsee, tahi tahtoo teitä painaa.

Firmin. Hui mikä epäluulo! Ei poikani! ja vaikka toisen pahuus minun tekisi onnettomaksi ... minä tahdon kuitenkin niin myöhäs kuin mahdollista uskoa toisesta ihmisestä pahaa.

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Laroche.

Laroche. Olettehan täällä, herra Firmin!... Se on minulle iloista ... ministeri on tulossa katsomaan teitä.

Kaarle. Isäni?

Firmin. Minua?

Laroche. Teitä, juuri teitä. Minä näin jo silloin kuin teistä mainitsin miten hän jo oli teidät huomannut. Selicour on siitä hyvin peljästynt. Minun käyntini ei mennyt kuitenkaan turhaan.

Kaarle. Ah, nyt te saatte vasten tahtoanne tulla valkeuteen! Mikä onnellinen tapaus!

Firmin. Niin, niin kyllähän sinä minut jo näet ministerinä ... herra Narbonnilla on vissisti minulle joku työ ... joku vähäinen toimi ... ja siinä se on kaikki.

Laroche. Ei, ei, minä sanon ... hän halua teidän tuttavuutta, eikä ainoasti sitä, ei, hänen silmänsä ovat avatut! Selicour, sen jo tiedän, on lähellä loppuansa ... vaan minä en virka mitään. Ministeri antoi kysellä teitä, teidän sanottiin olevan kanselissa. Se on vossi että hän tulee käymään teidän luona ... ja enkö minä sanonut ... tuossa se jo onki! (Pakenee oveenpäin perälle.)

Yhdeksäs kohtaus.

Entiset. Narbonne.

Narbonne. Minä olen nähnyt teiltä töitä, herra Firmin, jotka ovat minulle näyttäneet teidän suuren kuntonne, ja olen joka haaralta kuullut ylistettävän teidän totuullisuutta ja hyvyyttä. Teidän laatuiset miehet ovat minulle hyvin kalliit. Minä tulen sentähden itselleni pyytämään teidän apua, teidän neuvoa ja teidän toimellisuutta raskaassa virassani. Tahdotteko siis olla ystäväni, herra Firmin?

Firmin. Niin juuri luottamus minua hävettää ja tekee minun ylpeäksi. Ilolla ja kiitollisuudella minä otan vastaan teidän tarjonne, vaan pelkään että teille on minusta annettu liian suuri ajatus.

Kaarle. Teille ei ole sanottu muuta kuin totuutta, herra Narbonne! minä rukoilen, elkää tässä asiassa uskoko isäni sanoja.

Firmin. Elä kehu liioin poikani, minun ansioni on hyvin tavallinen.

Narbonne. Tässä sitte on teidän poikanne, herra Firmin?

Firmin. Se on totta.

Narbonne. Kaarle Firmin, josta äitini ja tyttäreni minulle puhelivat tänä aamuna?

Kaarle. Äitinne ja se armas Lotta ovat vielä muistaneet Kaarle Firminin?

Narbonne. He ovat minulle puhelleet teistä paljon huvittavia asioita.

Kaarle. Kuin minä ansaitsesin niin suuren hyvyyden!

Narbonne. Minulla on iloista tulla teidän, jalo nuori mies, ja arvollisen isänne kanssa lähempään keskuuteen. Herra Firmin! jos se on minun velvollisuus teidät etsiä, niin teidän se on sen siaan itsenne löydyttää. Ainoasti kykenemättömyys piteleikse vaan laiskuudessa. Kunnon mies, joka isän-maatansa rakastaa, hakee esi-miehensä ja sen ammatin jonka luulee ansainnensa. Tuhmuus ja tunnottomuus ovat aina saapuvilla kehumassa teeskelleillä ansioilla. Se on työläs eroittaa kuntoa kunnottomuudesta kuin se ei tule riitaveljensä kanssa taistelemaankaan. Muistakaa herra Firmin, että me saamme vastata yhden verran siitä hyvästä jota emme tee kuin siitä pahasta jonka laskemme tapahtumaan.

Kaarle. Kuulettekos nyt isä!

Firmin. Antakaa minulle tilaisuutta palvella isäni maata, minä teen sen ilolla.

Narbonne. Ja enemmän minä en vaadi. Aluksi, tullaksemme paremmin tuttaviksi, te molemmat tulette nyt iltaiselle tyköni. Siellä löydätte huvittavan seuran, parin hyviä ystäviä ja monjaita sukulaisia. Kaikki rajoitukset meidän seurassa ovat poistetut, ja minun äitini, jota minun uusi virka ei ole tehnyt ylpeäksi, on teitä kohteleva suurella ilolla.

Firmin. Teidän hyvään pyytöönne me suostumme.

Kaarle. Ja minä saan nähdä Lottaa!

Laroche (syrjässä). Asiat ovat hyvällä tiellä ... hetki on tärkeä ... nyt kiiruusti, vielä eräs väkevä ryntäys Selicouria vastaan! (tulee esiin) Niin te olette antaneet ansiolle arvonsa; se on hyvä. Nyt on pahuus vielä saatava ilmiin. Onneksi voin nyt alkaa siitä mihin tänä aamuna päätin. Selicour sai minut tänään vaikenemaan. Minä olin malttamaton että tulin niin yht'äkkiä, vaan minä olin totuudessa. Te

vaaditte todistuksia ... nyt minulla ne ovat.

Narbonne. Mitä, kuin?

Laroche. Hän sanoo olevansa äitinsä ja koko sukunsa turva, ja on äsken ikään juuri kauniisti kohdellut yhtä serkku-parkaansa joka kaupunkiin tuli ja tuhmuuudessaan pyysi hänen hakemaan itselleen vähäistä paikkaa. Se kunnotoin ajoi hänen tiehensä! Niin hän kohtelee sukulaisiaan, ja miten paha sydän hänellä on, sen todistaa hänen kurjuudessa elävä äitinsä.

Firmin. Te teette hänelle väärin aina, hyvä Laroche! Sama serkku palasi kotiinsa rikkaasti lahjoitettuna ja parannettu turhista toivoista.

Narbonne. Juuri samaa serkkua hän kohteli hyvin sievästi.

Laroche. Kuin, Mitä?

Narbonne. Äitini oli heidän puhellessa saapuvilla.

Firmin. Hyvä Laroche! elköö seuratko alhaista koston himoa.

Laroche. Somasti, herra Firmin! pidelkää edelleen hänen puolta!

Firmin. Hän on poikessa, minun velvollisuus on häntä puolustaa.

Narbonne. Sellainen mieliala on teille kunniaksi, herra Firmin! Herra Selicour ei ole puhunut teistä kuin hyvää. Kuin iloinen minä olen nähden ympärilläni sellaisia miehiä, (Larochille) Vaan te, joka niin kiivaasti etsitte vahinkoa Selicourille, ette näytä olevan se totuullinen mies joksi teitä sanotaan. Mitä teistä olen tähän asti nähnyt, se ei teitä suuresti kunnioita.

Laroche (itseksensä). Minä en häntä vielä sukaise ... vaan malta!

Narbonne. Minä tahdon Selicourista ajatella sitä paremmin mitä enemmän hänestä kuulen pahaa, ja muutoin minä arvelen tulla hänen kanssa lähempään keskuuteen.

Kaarle (hämmästyen). Kuin niin?

Narbonne. Äitilläni on joku aikomus, johon myös minä suostun. Vaan teilleki minä olen arvellut jotain hyvää, herra Firmin! Tän' iltana siitä enemmän. Elköö viipykö. (Kaarlelle) Te, nuori ystäväni, hyväilette runoillusta, kuin olen kuullut. Äitini ylisti tänään teidän merkillistä lahjaa. Antakaa pian kuulla töistänne! Minäki rakastan runottaria. Nöyrin palvelianne, hyvät herrat! Elkööt vaivaatko minun tähteni.

(Menee.)

Kymmenes kohtaus.

Entiset, paitsi Narbonnia.

Kaarle. Minä saan häntä nähdä, häntä puhutella! Vaan ne vissit äitin aikomukset, ah, minä vapisen, epäilemättä hän on määrätty Selicourille.

Firmin. Noh, poika, eikös tämä päivä ole onnellinen?

Laroche. Teille, herra Firmin, vaan ei minulle.

Firmin. Olkaa huoletta, minä toivon että kaikki tulee paikalleen. (Kaarlelle) Ole nyt siivosti, poikani. Vähintään ministerin silmäin edessä elä unhota.

Kaarle. Olkaa huoletta! Vaan teki, isä, liikkukaa nyt kerranki!

Firmin. Somasti, haha! minäki saan läksyni.

Kaarle. Enkö minä ole totuudessa, herra Laroche?

Firmin. Anna vähintään hänen esi-merkkinsä olla varoitukseksi. Olkaa rohkea, herra Laroche! Jos minun sanani mitä auttaa, niin teidän asia vielä ei ole kadotettu. (Menee.)

Yksitoistakymmenes kohtaus.

Kaarle ja Laroche,

Laroche. Noh mitä te siihen sanotte? Onko se luvallista että teidän isä minun tekee valehteliaksi ja

auttaa sellaista konnaa?

Kaarle. Hyvä ystävä! minä olen tän' aamuna ylenkatsonut teidän avun, nyt minä sitä rukoustan. Se on vissi että Selicour on määrätty Lotan puolisoiksi. Minä en häntä ole ansainnut, vaan vielä vähemmän se tunnotoin häntä on ansainnut!

Laroche. Tarvitsenko minä vielä uutta yllytystä? te olette nähneet kuin minulle on tehty väärin hänen tähtensä. Kuulkaa minua! Minä sain kuulla että ministeri tänä päivänä on hänelle antanut hyvin vaikean työn, joka tän' iltana pitäisi olla valmisna. Hän taikka sitä ei saa aikoin, taikka sen tekee huonosti. Siinä hänen kunnottomuus tulee ilmi. jokainen odottaa hänen lankeemusta, katsomatta hänen suloisia puheita. Kukaan ei tule hänelle avuksi, sen minä voin taata, sillä niin yhteisesti vihattu hän on.

Kaarle. Isäni minä siitä estän. Kyllä minä nyt näen mihin tarpeesen hän minulta vietteli sen laulun. Julkeisiko hän minun saapuvilla sanoa sen omaksi työksensä?

Laroche. Tulkaa minun keralla puutarhaan. Hän ei saa tavata meitä yhdessä. Selicour parka, sinä luulet olevasi minun mestarini ... kavahda ... sinun opetus-lapsesi edistyy, ja ennen iltaa sinä voit tulla hänen kouluunsa!

(Menevät.)

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimäinen kohtaus.

Madami Belmont. Lotta.

Mad. Belmont. Jää tänne Lotta, meillä on vähän puhelemista ennenkun vieraat tulevat. Sanopas nyt lapseni, miten tuo Selicour on sinusta?

Lotta. Minustako, mummo?

Mad. Belmont. Niin niin, sinusta!

Lotta. No, hyvin huvittava, ansiollinen ja arvoisa mies hän minusta näyttää olevan.

Mad. Belmont. Sitä käypi kuunnella! Se on iloista, rakas lapseni, että hän sinusta on niin hyvä, sillä jos isäsi ja minä jotain mahdamme, niin Selicour on kohta sinun puolisoisi.

Lotta (hämmästyen). Minun puolisoni!

Mad. Belmont. Mille se kuuluu sinusta?

Lotta. Herra Selicourko?

Mad. Belmont. Me emme luule sinulle olevan mitään parempaa.

Lotta. Teidän ja isäni käsistä minä otan puolisoni hyvin mieluisesti. Vaan ettehän minua sanone hulluksi! Minä en tiedä kuin ... vaan tuo Selicour, minä en tiedä, mutta kun häntä ajattelen puolisoiksi, niin sydämeni pohjassa tuntuu jotain joka on kuin...

Mad. Belmont. Eihän se kuitenkaan voi olla vihaa.

Lotta. Minä sen sanoisin peloksi. Minä tunnen että siinä teen väärin, mutta sille minä en mahda mitään. Minä pelkään häntä paljon enemmän kuin rakastan.

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä! Sen pelon me hyvin tunnemme, tyttäreni.

Lotta. Ei ei, kuulkaa!

Mad. Belmont. Ihana tyttöyden kainous! kyllä minä sen tunnen, usko minua. Enkö minäki ole ollut nuorena? Muutoin tämä kauppa sopii meidän suvulle. Sellainen mies, joka tietää kaikki, jolla on sävy ja tunto, joka on nöyrä ja iloinen, entuudesta jo niin tuttu ystävä! Ja miten hänen ympärillä pyöritään joka talossa. Jos hänellä ei olisi ollut tän' iltana huolta äitistään, hän olisi minulle tuonut romanssin, ihanan

laulun, sillä hän taitaa kaikki ja sinulle hän voipi olla mieliksi jokaisessa pienimmässä asiassa. Vaan tuolla hän jo kuuluu tulevanki ... häntä ei tarvitse koskaan odottaa ... totta hänenlaista ei ole toista Pariisissa.

Toinen kohtaus.

Entiset. Selicour.

Selicour. Te halasitte minulta tänään liikuttavan, hempeän laulun! Minä olen kokenut, rouva, panna kaiken voimani ... ja minä sen tuon tässä teidän jalkoihin.

Mad. Belmont. Kuin! herra Selicour? Sekö olisi teillä jo valmisna? Todella, minä pelkäsin että ne pahat sanomat...

Selicour. Mitkä sanomat?

Mad. Belmont. Teidän äitiltä...

Selicour. Minun äitiltäni! niin ... niin ... se on tosi. Minä jo sain kirjan jossa hän ilmoittaa että hän viimeinki...

Mad. Belmont. On saanut ne tuhat taaleria, se nyt oli oikein iloista.

Selicour. Muutenkos minä olisin voinut pitää ajatukseni niin koossa? Vaan Jumalalle kiitos! nyt on se kivi pudonnut minun rinnastani, ja ensi ilossa minä tein nuo värssyt jotka kunniakseni sain antaa teille.

Mad. Belmont (Lotalle). Lotta, sinä olisit häntä surkutellut ... jos olisit nähnyt, ja siinä minä tulin tuntemaan hänen oivallisen sydämensä. Herra Selicour! Minä rakastan teidän laulua ennenkun sen olen lukenutkaan.

Kolmas kohtaus.

Entiset. Narbonne.

Narbonne. Selicourko täällä? Voi, voi, äitiseni! te viettelette hänen tärkeemmistä töistensä. Hänellä on niin kiireitä töitä ja te annatte hänelle vielä turhia asioita.

Mad. Belmont. Kas, kas, poika, ethän nyt meihin suuttune!

Narbonne. Tällä tavoin, mitä meidän aineesta tulee jolla oli niin kiire?

Selicour. Se on jo valmis, tässä se onki.

Narbonne. Kuin, valmisko?

Selicour. Entisen hallituksen virheet ovat olleet minulle raskaat nähdä, minä en voinut niitä jouten katsella ja valittaa ... minä panin muistiin ja paperille kaikki valitukseni, moitteeni ja ehdotukseni parannuksista, ja nyt se sattui että se työ minkä annoitte minulle tehdä, jo oli ammuin hiljaisuudessa minulta valmisna. Minulla vissisti ei olisi puuttunut rohkeutta ne tehdä julkisiksi, jos hallitus vihdoinkin itse ei olisi nähnyt niiden tarpeellisuuden ja teissä saanut miehen joka hankkii kaikki uuteen järjestykseen. Nyt on aika nämä paperit tehdä hyödyllisiksi, niissä ei puuttunut muuta kuin asettaa ne paikoilleen ja se oli tehty yhdessä minutissa.

Mad. Belmont. No nyt, poikaseni! sinä voit olla tyytyväinen, arvelen minä. Selicour on täyttänyt toivosi ennenkun hän sen tiesikään, hän on tullut puolitiessä sinulle vastaan.

Narbonne. Ilolla minä näen nyt että meidän ajatukset sopivat yhteen. Antakaa tänne, herra Selicour! vielä tänä iltana minä lähetän ne hallituksen käteen.

Selicour (yksin). Kaikki menestyy ... nyt tuo Firminin rutka raivata tieltä pois. (Kovasti) Suotteko te minulle anteeksi herra Narbonne? Minun on hyvin raskas sitä teille ilmoittaa ... vaan minua peloittaa että herra Laroche tämän-aamuinen valitus on voinut kuitenkin painua teidän mieleen.

Narbonne. Ei vähääkään herra Selicour!

Selicour. Minä olen kuitenkin sitä peljännyt ... ja kaikesta kuin näen ... minä en voi uskoa muuta kuin että herra Laroche jo on antanut minun ammattini toiselle.

Narbonne. Kuin?

Selicour. En muuta kuin hyvää minä ole ajatellut herra Firministä, mutta nyt minä sen tunnustan... Minä en ala häntä oikein ymmärtää.

Narbonne. Kuin? Te olette vielä tänä päivänä minulle ylistänyt hänen totuullisuutta.

Selicour. Kaiken totuullisinta ei ole uskomista kuin vissiin määrään. Minä olen vihollisten keskellä. Minulle pannaan ansoja joka haaralle.

Narbonne. Te olette väärässä herra Firminin suhteen. Minä tunnen hänen paremmin ja menen takaukseen.

Selicour. Minä toivoisin että voisin hänestä ajatella samaten.

Narbonne. Larochin hävytöin kiittämättömyys on luonnollisesti teidän pannut epäilemään. Vaan jos teillä olisi vähänkään epäilystä Firministä, niin te saatte paikalla tilaisuuden oikaista erheyksenne.

Selicour. Kuin?

Narbonne. Hän on paikalla itse täällä.

Selicour. Herra Firminkö täällä?

Narbonne. Täällä ... minä en sitä sanonut erheyksessä ... minä näin häntä.

Selicour. Te näitte häntä? Oivallisesti! Se nyt iloista on kuulla.

Narbonne. Hän poikinensa on meidän kanssa iltaisella.

Selicour. Iltaisella ... poikinensa! oivallisesti! ihanasti!

Mad. Belmont ja Lotta. Kaarle Firminkö?

Narbonne. Se nuori upseeri, jonka ansioa te olette minulle kiitelleet. Minä kutsuin isän sekä pojan iltasruuvalle.

Mad. Belmont. Minä sanon heille terve-tultua.

Narbonne. Eihän teillä mitä liene sitä vastaan?

Selicour. Minä rukoilen, ... ihan vastoin! se minua ilahuttaa.

Mad. Belmont. Edeltäpäin minä jo rakastan isää pojan tähden. Ja mitäs meidän Lotta sanoo?

Lotta. Minäkö, mummo! minä suostun ihan teidän meininkiin.

Narbonne. Te voitte sitte selittää välinne ihan julkisesti.

Selicour. Oh! Sitä ei ole tarvis. Jos oikein tunnustan, niin minä olen pitänyt herra Firminiä rehellisimpänä miehenä ... ja jos milloin hänelle tein väärin, niin nyt olen valmis tunnustamaan erheykseni. Minä puolestani olen vakuutettu että hän on minun paras ystäväni.

Narbonne. Hän on sen todistanut. Hän puhelee teistä suurella kunnioittamisella ... vaikka minä häntä tunnen vasta tästä päivästä, vaan vissisti hän ansaitsee...

Selicour (keskeyttäen). Kaikki ne ylistykset jotka, niin kuin tunnette, minä äsken hänelle annoin. Sellainen minä olen aina, minun sydämeni ei tunne mitään kateutta.

Narbonne. Hänellä on terve ymmärrys ja oivallinen sydän, ja kukaan ei halua niin vähän ylistyksiä ja kuuluisaa nimeä kuin hän. Hän voisi antaa toiselle koko kunnian siitä mitä itse on toimittanut.

Selicour. Luuletteko te sen?

Narbonne. Hän olisi mies sen tekemään!

Mad. Belmont. Hänen poikansa sellaisessa tapauksessa varmaan ei tekisi niin.

Lotta. Se on vissi, hän on nuori innokas runoilija, joka ei ymmärrä leikkiä.

Selicour. Voisiko hänki antaa töistensä kunnian toiselle?

Lotta. Oh sitä minä epäilisin.

Narbonne. Minä rakastan sellaista intoa nuorena sota-miehessä.

Selicour. Totta kai! sellaisesta on toivoa.

Narbonne. Jokainen oikealla paikallaan, silloin molemmat hyödyttävät paraite.

Selicour. Se on kuitenkin ihanaa kuulla ja nähdä kuin te löydätte aina soveliaat miehet paikkaansa!

Narbonne. Se on minun velvollisuuteni. (Puhlee tyttärensä kanssa.)

Selicour. Se se on! (mad. Belmontille) Yksi sanainen, rouva! Teidän luultiin kuitenkin minua viivyttäneen töissäni ... sentähden, jos minun värsyni tän' iltana tulisi laulettavaksi ... niin elköö nimittäkö minua sen tekiäksi!

Mad. Belmont. Jos ette sitä tahdo, olkoon!

Selicour. Niin, vaan minulle juohtuu mieleen... Kuinkahan, jos vakuudeksi pyytäisin jonkun vieraista ilmoittamaan sen tekiäksi?

Mad. Belmont. Miten? te voisitte antaa siitä kunnian toiselle.

Selicour. Hoh! Se en vähä kaikki. (Molemmat Firminit tulevat.)

Lotta (katsahtaa iloisesti). Tuossapa he tulevat.

Neljäs kohtaus.

Entiset. Molemmat Firminit.

Narbonne (heitä vastaan). Minä jo olen teitä kauvan odottanut, hyvät herrat! tulkaa, tulkaa! sydämellisesti tervetultua! Tässä, herra Firmin, on minun äitini ja tässä tyttäreni ... te ette ole enää meille vieraat.

Mad. Belmont (Kaarle Firminille). Minä en voinut toivoakaan teitä nähdä täällä Pariisissa; se on iloista niin äkkiä tavata hyviä ystäviä.

Kaarle. Sellainen nimitys on minulle hyvin kallis. (Lotalle) Te olette sillä tavoin jättäneet tätinne.

Lotta. Niin, herra Firmin!

Kaarle. Minä en voi unhottaa niitä iloisia päiviä jotka elin hänen huoneessa. Siellähän se oli, mamseli...

Narbonne (isä Firminille). Annamme näiden nuorten uudistaa tuttavuuttaan. Noh herra Firmin, tässä on nyt Selicour!

Selicour (Firminille). Todella, minä olin ... minä en voi niin sanoa kuin iloinen minä olen, kun näen teidät herra Narbonnin tuttavana.

Narbonne. Te olette molemmat miehiä jotka katsovat rehellisesti toisensa silmiin, (Firminille) Hänellä on jotain sydämellä, minä toivosin että sen kanssa nyt selkenisitte, hyvät herrat!

Selicour. O, se ei ole mitään, ei mitään! herra Firmin tuntee minun ystäväkseen.

Narbonne. Ja olkaa vakuutettu, hän on myös teidän. Te olisitte voineet kuulla millä kiivaudella hän teitä puolusti. Vissisti se on sama Laroche, joka taas...

Selicour. Vaan mikä maailman ihme sen Larochin on niin yllyttänyt minua vastaan.

Narbonne. Laroche ei ole minun miehiäni, vähintään minulla on hyvin paha luulo hänestä.

Firmin. Te olette väärässä. Minä puhuin tänään häntä vastaan, vaan tällä kertaa minun täytyy häntä puolustaa.

Selicour. Se ei ole ensinkään tarpeellista. Minä pidän häntä suuressa arvossa, minä tunnen hänen hyvän sydämensä ja tunnen myös hänen juonensa ... ja hän panetelkoon minua koko maa-ilman edessä, kuinhan te häntä etten usko! Näettekö, me olemme valmiit ... meidän riita on lopussa, selityksiä ei tarvita.

Mad. Belmont. No hyvät herrat, ettekö suaitse istuida?

Selicour (Kaarle Firminille). Se on jo annettu se laulu.

Kaarle. Oikein todella?

Selicour. Se on tuolla vanhalla mummolla, ja minä en ole peittänyt sen tekiää. (Vieden mad. Belmontin syrjään) Arvaatteko mitä minä tein?

Mad. Belmont. Noh! Mitä se taas olisi?

Selicour. Nuori Firmin ... niin kuin tunnette, sepittelee lauluja.

Mad. Belmont. Se on tosi, ... vaan sitte?

Selicour. Minä pyysin häntä olemaan laulun tekiänä ... ja hän suostui!

Mad. Belmont. Suostui, sen voin uskoa!

Selicour. Ett'ette luulisi minun valehtelevan.

Narbonne. Vaan kunnes toiset vieraat joutuvat, äitiseni, emmekö saisi mitään huvitusta toimeen. Kortti-pöytäni minä en teitä pyydä ... meillä on parempaa työtä.

Firmin. Se on teidän vallassa.

Kaarle. Se on teissä, rouva!

Lotta. Vieläkö te aina rakastatte soittoa, herra Firmin?

Narbonne. Niin, se on tosi, Lotta ... laulathan sinä toisinaan ... annas nyt kuulla! Eikö sinulla olisi jotain uutta?

Kaarle. Jos se ei tule vaikeaksi mamselille!

Lotta. Minä sainki äsken monjaita värsyjä.

Narbonne. Se on hyvä. Teidän luvalla minä tahdon sill'aikaa lukea tuon ystävän kirjoituksen.

Selicour. Vaan me voimme teidät hämmentää, herra Narbonne!

Narbonne. Elkkää peljätkö! minä olen tottunut tekemään työtä pahimmassa hälinässä, ja tämä on vaan lukemista. (Menee toiselle puolelle johon hän istuikse.)

Selicour. Jos kuitenkin paremmin...

Narbonne. Antakaa anteeksi, tällä on kiiru, viran-toimi täytyy mennä esinnä!

Mad. Belmont. Antakaa hänen olla, kun hän niin tahtoo, ja me otamme laulumme. (Kaikki istuivat ja Lotta perimäissä. Mad. Belmont Lotan vieressä. Selicour hänen ja Kaarlen välillä, ja viimeisen vieressä Firmin.)

Lotta. Nuotti on hyvin valittu, niinkuin näen.

Mad. Belmont. Tekiä ei ole kaukana, minä näen hänet ilman silmä-lasitta.

Selicour (mad. Belmontille). Elkkää nyt minua pettäkö! (Kaarlelle) Se on meinattu teille, ystäväni!

Lotta. Hänellekö, kuinka? sitä minä en ymmärrä.

Firmin. Onko se tosi Kaarle? sinä siis olisit...

Selicour. Se on hänen tekemänsä.

Lotta (mummollensa). Kuin? Tämä laulu olisi herra Firminin tekemä?

Mad. Belmont (kovasti). Niin. (Hiljaan) Oikeaa tekiää ei saa nimittää.

Lotta. Miksi ei?

Mad. Belmont. Syistä. (Selicourille) Ettenkö tahtoisi auttaa Lottaa?

Selicour. Mielelläni!

Firmin (tylysti pojallensa). Vissisti taas joku keskoinen työ ... kuinhan sinä runoilet!

Kaarle. Vaan, isä-kulta, kuunnelkaahan ensin, ennenkun tuomionne langetatte!

Lotta (laulaa).

Poika istui lähtehellä,
Sito kukkast' seppeleiks',
Näki lehdet aaltoloissa
Pian kaikki kadonneiks';
Niinpä rientävät mun päivät,
Kuin nuo lähteen aallot pois,
Niin mun katoa nuoruuteni,
Kuin nuo kukkaset aaltoloiss'!

Mad. Belmont (katsoen Selicouriin). Alku lupaa paljon! se on oikein suloista.

Selicour (Kaarlelle). Kiitos on tuleva teille, herra!

Mad. Belmont. Hyvä, hyvä, minä ymmärrän.

Firmin. Ajatus on hyvin joka-päiväinen, tavallinen.

Kaarle. Vaan se on tosi.

Narbonne (toisella puolella lukeissaan). Alku on kohdastaan hyvä ja kehoittaa jatkamaan.

Lotta (taas laulaen).

Kyselkööte miks' mä suren,
Nuoruuteni ajalla;
Ainon riemun, toivon kuulen,
Kevät-kullan tullessa;
Mutta ihanimmat äänet,
Kuin mä kuulen luonnossa,
Herättävät raskaat murheet,
Onnetoin, mun rinnassa!

Mad. Belmont. Ihanasti! taivaallisesti!

Firmin. Ei juuri pahasti.

Selicour (Kaarlelle). Nähkää kuin jokainen ihmettelee!

Narbonne (lukein). Oivallisesti ajateltu ja selkeästi esitelty ... lukekaa minun kanssani, herra Firmin!
(Firmin menee ministerin taa ja lukee sen olkapäin yli.)

Mad. Belmont. Jumalallisesti!

Selicour (Narbonnin luokse mennen). Mutta tästä minun tulee suureksi osaksi kiittää herra Firminiä.
(Menee takaisin toiselle puolelle entiselle paikallensa, jättämättä silmältä toista seuraa.)

Lotta (laulaa).

Ei nyt mua ilahuta
Kevään sulo, ihana,
Yhtä etsin ainoata,
Hän on läsnä, kaukana;
Turhaan avaan syliäni
Tälle haahmo-kuvallein,
Ah! sen nään mä edessäni,
En saa painaa sydämeini.

Ihanainen! jos sä tulet
Lumo-linnastais mun luo;
Kukkaist' kylvän missä kulet
Kauneimmat kuin kevät tuo.
Kuule lauluu lehviköissa,
Kuin myös lähde lirisee!
Armas, pienimmässä koissa,
Löytyy onni rakkaille.

Mad. Belmont. Ah! kuinka liikuttava loppu!... Lapsi-parka on kokonaan liikutettu siitä.

Lotta. Olkoon sen tehnyt ken tahansa, se on lähtenyt sydämestä joka tuntee rakkauden, vain miten?

Selicour (nojaiten Lottaan päin). Se on hyvin huvittava ylistys.

Kaarle. Mitä? hän kiittää...

Selicour (pikaisesti kääntyen Kaarle Firminiin päin). Eikö se ole totta, ystävä!

Mad. Belmont. Minulle se kävi luita myöten.

Selicour (mad. Belmontia kohti). Se on liika hyvyys, rouva!

Kaarle. Kuin minä sen ymmärrän?

Selicour (jälle yhtä pikaisesti Kaarlea kohti). Noh! enkös minä teille sanonut? Te olette saaneet täydellisen voiton.

Kaarle. Pidätkö te minua narrina?

Narbonne. Työ on oivallinen, oikein ankara.

Selicour (isä Firminille). Te näette että minä olen seurannut ihan teidän ajatuksia.

Firmin (nauraa). Minun täytyy tunnustaa, että se kuuluu sille.

Lotta. Minä en tiedä, kummaista näistä herroista...

Selicour (Lotalle, osottaen Kaarle Firminia). Suloinen riemu runoilialle.

Narbonne (käärien kokoon paperinsa). Todella, se on oikean mestarin työ!

Selicour (hypäten Narbonnia kohti). Se on liian suuri kunnia!

Mad. Belmont (kertoo viimeiset värsyn sanat).

Kuule laulu lehvikoissa,
Kuin myös lähde lirisee!
Armas, pienimmässä koissa,
Löytyy onni rakkaille.

Ihanasti, taivaallisesti, ymmärtäköön sen ken voipi... Selicour, se jää niinkuin on sanottu, Lotta on teidän!

Kaarle. Oh Jumalani!

Lotta. Mitä nyt kuulin?

Narbonne (nousee seisalleen). Minä tunnen vähän niin oivallisia töitä... Selicour, te olette lähettiläs!

Kaarle. Jumalani!

Narbonne. Te se olette, minä takaan että se vahvistetaan! Joka sen voi kirjoittaa piti olla totuullinen mies, piti olla korkea neroinen mies!

Selicour. Vaan suokaa minun, minä en tiedä jos minä sitä voin ottaa vastaan ... minä olen tyytyväinen nykyiseen kohtalooni.

Narbonne. Teidän tulee erota kaikista silloin kuin valtakunta teitä tarvitsee.

Selicour. Enkö minä vähintäin saisi Firminin sihteerikseni?

Firmin. Mitä te ajattelette? minua? minuako teidän sihteeriksi?

Selicour. Niin, herra Firmin, minä tarvitsen teitä, teidän neroa, teidän tointa, teidän ahkeruutta.

Kaarle. Sen minä voin arvata.

Narbonne. Siihen löytyy neuvoja. Noh! jokos laulanto on lopussa.

Selicour. Mamseli on laulanut sanomattomasti.

Viides kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Vieraat ovat salissa.

Narbonne. Äiti kulta, tehkää se hyvyys mennä heille vastaan ... minä tahdon paikalla tämän lähettää pois. (Hiljaan Selicourille) Jos saatte tyttäreni suostumaan, niin minulla ei ole mitään sitä vastaan. Vielä uudesti, työ on ankara ja minä antaisin paljon jos voisin olla sen tekiä.

Selicour (Kaarlelle). Nyt, nauttikaa suurta riemuanne, herra Firmin! (Lotalle) Meidän nuori ystävä osaa sangen hyvin vastaan ottaa kiitoksia.

Lotta. Kuultua hänestä kaikki ne ihanat asiat, minä en kuitenkaan olisi uskonut hänellä olevan tarvista vierailta höyhenillä pöyhistellä.

Selicour. Se on paljasta nöyryyttä, mamseli. Vaan seura odottaa.

Firmin (pojallensa). Noh! sinä olet saanut vahvasti ylistyksiä!
(Selicour antaa käsivartensa Lotalle.)

Kaarle. Kyllähän minulla nyt on syytä ylpeillä.

Mad. Belmont (Selicourille). Oikein, oikein, saattakaa Lottaa, kaikki häntä kaunistaa. Se on oikein ankara mies. (Antaa kätensä Firminille.)

Selicour (osottaen Firminiä). Tuolle herralle, ei minulle, tulee kiitos. Todella minä en tiedä kuin sitä voin omistaa ... kaikki mitä olen, mitä voin, se on hänen ansionsa. (Menevät.)

Kuudes kohtaus.

Kaarle.

Kaarle (yksinään). Minä olen niin levotoin että he voisivat arvata... Minun täytyy vähän hengähtää, ennen kuin heitä seuraan. Ihme että voin sen taiten kärsiä! Kaunis kunnia minulle siitä oli! Pilkalla he minua kiittivät! Se on vissi että he sen pitivät hänen vaan ei minun tekemänä. Minä sain olla heille narrina ja se ilvetöin sai kunnian.

Seitsemäs kohtaus.

Kaarle. Laroche.

Laroche. Kas, herra Firmin ... niin yksinään... Vissisti kaikki menee toivoa myöten?

Kaarle. O, hyvin ankarasti.

Laroche. Minäki olen hyvässä toivossa.

Kaarle. Selicourin asiat ovat paremmin kuin koskaan.

Laroche. Kas nyt, mitä te sanotte!

Kaarle. Kellään ei ole parempaa päätä, missään ei ole enää rehellisempää miestä.

Laroche. Onko se mahdollista! Vaan se tärkeä kirjoitus jonka ministeri antoi hänen tehdä, ja jota hän ei ensinkään ole mies tekemään?

Kaarle. Se jo on tehty.

Laroche. Olkaa nyt!

Kaarle. Minä sanon, se on valmisna.

Laroche. Te puhutte leikkiä, se ei ole mahdollista.

Kaarle. Se on ankara työ sekä kirjoitus-tavan että sisällyksen suhteen.

Laroche. Minä sanon teille vielä, että se on mahdotointa.

Kaarle. Minä taas sanon se on valmis. Kirjoitus on luettu, ihmetelty ja jo lähetetty hallitukselle.

Laroche. Sitte hänellä on itse piru apulaisena, joka sen on tehnyt.

Kaarle. Ja se lähettilään, se ministerin sia.

Laroche. Noh, se lähettilään siako?

Kaarle. Sen saa hän ja mamseli Lotan lisäksi.

Laroche. Lotta ei suaitse häntä silmissään.

Kaarle. Hän on vihdoiin siihen myöntävä.

Laroche. Ministerin sia sekä tyttö? Ei saakeli vie niinkään! Se ei tapahdu, se ei saa tapahtua. Kuin? Mitä? Se ilmetöin, se hylkyläinen kiiveltäisi itselleen mikä on tuleva ansiolle. Ei, niin totta kuin minä elän! Sitä ei saa antaa tapahtua, me jotka hänen tunnumme. Se on vasten meidän omaa tuntoa, me olisimme yhtä rikolliset kuin hän jos sen kärsisimme.

Kaarle. Minä haen paikalla mummon ja avaan hänen silmänsä edes näkemään miten sen laulun kanssa oli laita.

Laroche. Laulustako tässä on puheki ... sen vanhan mummon luona hän voipi liukastella lauluilla, vaan luuletko että ministeri pitää lukua lauluista, sellaisista joutavista! Ei, herra, se kirjoitus se on joka on niin oivallinen ja jonka hän mistä lie viekoitellut, ... sillä hänen työtä se ei ole, ei koskaan, sen minä voisin vanhoa ... vaan hänen kaikki taikansa on hänen kujeissa! Meidän täytyy hänet lyödä omilla aseillansa. Suoralla tiellä se ei menestynyt ... täytyy koetella väärällä... Oles! minulle juohtuu mieleen ... niin sen pitää nyt mennä, pois, nyt pois ... ettei meitä tavata yhdessä.

Kaarle. Vaan nyt ei ole enää mitään viivyttelystä, herra Laroche! miettikää miten tärkeät asiat ovat vaarassa.

Laroche. Minun kunniani, se on tosi, herra Firmin! ja se ei ole minulle halvempi kuin rakkaus on teille. Pois ... sisään ... te saatte minusta kuulla enemmän. (Kaarle menee.)

Kahdeksas kohtaus.

Laroche.

Laroche (yksinään). Olkoon menneeksi ... hän on aina nuuskinut esi-miestensä heikkouksia, tekeytyä heille tarpeelliseksi. Vielä tänä aamuna hän koetteli sisä-palveliaa ... joka suoraan sanoin on vähäinen lörppö ... se kuului kuin joku salaisuus ministerin heikkouksista... Hänen piti muka etsitellä kortteeria esi-kaupungissa... Minä en usko siitä yhtä sanaa ... vaan sillä voisi koetella. Vaan vait, siinä se nyt tulee!

Yhdeksäs kohtaus.

Laroche. Selicour.

Selicour (näkemättä Larochia). Kaikki on mennyt paremmin kuin voin toivoa, ja kuitenkin minä en voi olla huolettu... Vielä minulla ei ole enemmän paikkaa kuin morsianta, ja poika sekä isä jotka väijyvät molempia, virkaa sekä tyttöä ja voivat ne joka silmän-räpäys minulta ottaa. Jos heidät toki vois poistaa, vaan miten? Nämä ihmiset jotka kulkevat suoraa tietänsä eivät tarvitse ketään, heitä on mahdotoin saada valtaansa... Vaan jos tapaisin jonku hänen omia salaisuuksia, jos sais käsiini hänen, ministerin itsensä ... minä voisin tulla hänelle välttämättömäksi!

Laroche (itseksensä). Oikein, hän tulee jo itse minun käsiini.

Selicour. Ah! kas se! herra Laroche!

Laroche. Minähän se olen, herra Selicour!

Selicour. Mitä te nyt tahdotte?

Laroche. Tunnustaa syntini!

Selicour. Ahaa.

Laroche. Jotka minua ei ole auttaneetkaan.

Selicour. Se on parasta! Sillä se ei ole teidän paha suu, joka on estänyt minun lankeamisen.

Laroche. Se on kyllä totta ja sentähden minulla ei ole mitään toivoa, että sen antaisitte minulle anteeksi.

Selicour. Ahaa! joko se nyt on niin? Jokos ruvetaan leppymään?

Laroche. Sitä oivallista paikkaa jota minulle ehdottelitte minä nyt en voi toivoakkaan ... vaan entisen ystäväyden tähden, elkkää edes minua kovin vahingoittako!

Selicour. Minä teitä vahingoittaa?

Laroche. Ettenkös sitä tee? Säälittekö te sellaista keltvointia?

Selicour. Mutta...

Laroche. Ja kun monjahta kuitenkin on joka ministerin tykönä tahtoo puhua minun puolestani...

Selicour. Todella! Onko teillä joku? ja ken se on?

Laroche. Se on nainen, jonka luo minua neuvoi Mikko.

Selicour. Ministerin palvelia? te sitte hänen tunnette, sen Mikon?

Laroche. Ei paljon! vaan koska hänen veljensä poika minut ajoi virastani ... niin hän nyt tahtoo sen parantaa ... auttaa minua.

Selicour. Ja nainen on vissisti ministerin sukulainen?

Laroche. Hän kuuluu olevan ihana kuin taivaan enkeli, ja ministeri etsii sille asuntoa jossai syrjäpaikassa.

Selicour. Hyvä, hyvä, siitä minä en tahdo tietää mitään. Ja mikä sen naisen nimi olisi?

Laroche. Sitä vielä en tunne.

Selicour. Hyvä, hyvä!

Laroche. Mikolta sen saatte kuulla.

Selicour. Minäkö? luuletteko minun kuuntelevan sellaisia.

Laroche. Enhän minä sitä sano.

Selicour. Minä en sitä kysele, sellaisia asioita minä en ensikään kysele... Ja te tahdotte huomenna puhutella sanottua naista, vain miten?

Laroche. Huomenna.

Selicour. Siinä näyttää olevan tärkeä salaisuus...

Laroche (pikaisesti). Vissisti, vissisti! ja sentähden minä rukoilen että siitä etten virkkaisi kellekään.

Selicour. Hyvä, hyvä! annamme sen nyt olla ... minä en tahdo teitä vahingoittaa, herra Laroche! Se en kerran minun kohtaloni, tehdä hyvää kiittämättömille ... vaikka te minua koetitte painaa, minä rakastan kuitenkin teitä ... ja nähdäksenne kuin paljon minä voin tehdä teille hyvää, minä tahdon yhdistää kaiken mahtini sen sanotun nais-ihmisen kanssa auttaakseni teitä ... sen minä tahdon, olkaa vakuutetut!

Laroche. Ah! miten kauhean hyvä te olette!

Selicour. Vaan ottakaa se nyt vast'edes opiksi!

Laroche. Vissisti, te saatte sen nähdä...

Selicour. Nyt se välttää, olkoon se nyt niin!

Laroche. Siihen onkeen hän tarttui. Hän jo on pian voitettu. Mitä välemmin kuitenkin maa-ilmassa auttaa kavaluus, kuin rehellisyys! (Menee.)

Selicour. Nyt paikalla Mikon luo!... Vissisti tämän ihanan naisen seikka ei ole vähä-arvoinen ministerille. Sen minä voisin vanna. Oivallisesti! Minä tapasin sinut kiini... Narbonne! Sinäki toki olet ihminen! Sinullaki on heikkouksia joita tahdot salata ... ja minä teen nyt sinulle mitä tahdon. (Menee).

VIIDES NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohta.

Laroche.

Laroche (yksin tulee). He istuvat vielä pöydässä... Hän on heti täällä, ministeri! Milt'en ole tukeuksiin itseni juossut... Vaan Luojalle olkoon kiitos ... nyt tiedän kaikki. Tapasinkos sinut, ystävä Selicour! Ministerin kanssa en mihinkään juoneen tullut, niin kauvan kuin hän oli hurskas ... vaan Jumala siunatkoon hänen pahuutensa, silloinkos hänellä on salaisuuksia peitettävänä, silloinkos palveluksia tehtävänä! ja se uskottu ystävä, se hankkija on voittanut vallan! Hän luulee huomanneensa ministerin heikkoudet. Mikä lavea alanko nyt häntä kujeissansa petellä! Vaan se ei ole sillä tehty herra Selicour! me tunnemme jo enemmän, ... ja sinä et vainusta tunne minkä pahan ansan olemme panneet eteesi! Ministeri tulee ... rohkeutta vaan ... nyt viimeinen sätkäys!

Toinen kohta.

Narbonne. Laroche.

Narbonne. Mitä kaikkia? Tekö minua taas olette pyytäneet ulos?

Laroche. Olkoon tämä viimeinen kerta kuin teitä saan puhutella, herra Narbonne! Jos nytkään teitä en saa uskomaan, teidän oma kunnianne yhden verran kuin minun käskevät vielä koetella. Kaikki millä olen tähän asti kokenut saada herra Selicouria teidän luulossa lankeemaan, on tullut hänelle kunniaksi ja minulle häpeäksi. Sittenkään minä en luovu toivostani saada hänet vielä paljastetuksi.

Narbonne. Se menee kovin loitos! Nyt minä en enää jaksa!

Laroche. Yksi ainoa sana, herra ministeri! te etsitte asuntoa esi-kaupungissa? Eikö se ole niin?

Narbonne. Kuin? mitä te sanotte?

Laroche. Se on aivottu nais-ihmiselle, joka pereinensä on suuressa kurjuudessa, eikö se ole oikein?

Narbonne. Kuin, mitä? ... te rohkenette tutkistella minun askelia?

Laroche, Elkää vihastuko! minä sen olen tehnyt ainoasti teidän ystävän, Selicourin mukaan. Hän se oli joka sen sanoman tän' aamuna onki teidän palvelialta. Hän selitti tämän asian pahimmalla tavalla, vaikka minä siitä luulin ihan toista. Ja minä sen tunnustan ... sen naisen minä näin josta on puhe. (Nauraa) Hänellä on melkoinen ikä... Selicour pitää häntä nuorena, ihanana... Oh, elkää suuttuko minuun, minä rukoilen, antakaa hänen tulla. Kuunnelkaa häntä loppuun, ja jos ette tule häntä tuntemaan kelvottomaksi, niin minä tahdon olla elin-aikani kelminä. Tuossa hän tuleeeki, ... minä teen hänelle tilaa, että saisitte hänen tutkia paikalla.

Kolmas kohta.

Narbonne. Selicour.

Selicour (sivulla). Hän on yksinään! Nyt minä sen voin sanoa ... jos se ei tapahdu nyt että minä hänet saan valtaani, niin tuo Firmin on pian-aikaa hänen ystävytydessä... Kun kerran olen saanut hänen salaisuuden, silloin hän on minun käsissäni.

Narbonne. Minä ajattelen tässä paraillaan, hyvä Selicour, mitä teidän kirjoituksesta tullaan sanomaan hallituksessa. Minä annoin sen samalla sinne, ... nyt se on paraillaan luettavana ... ja minä en epäile että se voittaa yhteisen suosion.

Selicour. Kun se kerran on voittanut teidän ... silloin minun kaikki toivot ovat täytetyt. (Itsekseen) Kuin sen nyt vaan alkanen? Vaaraa siitä minulle ei ole, sillä asia on tosi ... minä voin mennä suorastaan...

Narbonne. Te näytte olevan syvissä ajatuksissa, hyvä Selicour!

Selicour. Niin ... minä ... minä ajattelen miten pahasti ihmiset voivat selittää viattomimmat asiat.

Narbonne. Mitä te sillä meinaatte?

Selicour. Sen täytyy tulla ulos ... minä en tahdo sitä teiltä salata ... kuinka pahat kielet ovat tohtineet

teitä panetella. He ovat luulleet tietävänsä ... minä rukoilen ... suvaitkaa vastata minulle pari kysymystä ... ja antakaa anteeksi tälle ystävyyden varovaisuudelle, jos näyttäisin liian rohkealle...

Narbonne. Kysykää, minä vastaan kaikki.

Selicour. Jos voin uskoa teidän sisä-palveliaa, ... te etsitte vähäistä asuntoa syrjäksessä?

Narbonne. Kun sen jo tiedätte, niin...

Selicour. Ja ihan salaisesti, kuin olen kuullut.

Narbonne. Tähän asti vähintään olen sen pitänyt salassa.

Selicour. Yhtä naimatointa nais-ihmistä varten?

Narbonne. Niin!

Selicour. Joka on teille (hölmistyen) ... hyvin ... kallis?

Narbonne. Sen tunnustan, että minä pidän häntä suuressa arvossa.

Selicour (itseksseen). Ei hän sitä juuri peitäkään, asia on silloin oikea. (Kovasti) Ja te soisitte ett'ei se tulisi ilmi?

Narbonne. Jos se voisi olla mahdollista ... niin...

Selicour. Ah! se on hyvä, hyvä, minä ymmärrän. Asia on hellä luontoinen ja maa-ilma tuomitsee niin pahasti... Vaan minä voin siinä teitä auttaa.

Narbonne. Te?

Selicour. Voin teitä auttaa! luottakaa minuun!

Narbonne. Mutta kuinka?

Selicour. Minä hankin teille sen mitä tarvitsette.

Narbonne. Kuin sitte? mitä sitte?

Selicour. Minä saan, minä hankin teille ... hiljaisen talon, syrjässä ... ulkoa halvan, josta ei voi mitään luulla! Vaan sisästä ihanimmasti laitetun ... huonekalut, tapetit, kaikki uusinta kuosia ... pienoinen kammari, soma ja viettelevä, ... lyhyesti, ihanimman asunnon jota voitte ajatella.

Narbonne (itseksseen). Olikohan Laroche oikeassa? (Kovasti) Ja mikä salainen syy minulla olisi sellaista asuntoa etsiä?

Selicour (muhaillen). Asioissa joita minulta tahdotaan salata minä tiedän välttää kaikki ajattomat kyselemiset. Vaan tunnustakaa toki että teillä on minussa nöyrin palvelia... Te ette löydä mitään johon minä en olisi valmis teidän avuksi. Käskekää mitä tahdotte ja minä tottelen ilmau tutkimatta... Ymmärrättehän te minun.

Narbonne. Täydellisesti.

Selicour. Meidän ei tule maa-ilmassa olla liian totiset ... minä ... minä kyllä pidän paljon hyvistä tavoista. Mutta mitä tähän asiaan tulee ... kunhan vaan kartamme julkista häväistystä ... minä siinä menen ehkä liian loitos ... vaan minun hyvä sydän viepi minut ... ja korkein toivoni on nähdä teidät onnellisena.

Neljäs kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Parasta aikaa minulle annettiin nämä kirjat.

Narbonne. (Selicourille). Ne ovat teille.

Selicour. Teidän luvalla, ne ovat asia-kirjoja jotka ovat heti suoritettavat. Rutosti työhön ja rutosti huvitukseen. Sellainen minulla on tapa. (Menee.)

Viides kohtaus.

Narbonne.

Narbonne (yksin). Hämmästykseni on niin suuri etten siitä hopussa voi selveta ... tuo Selicour ... nyt sitä en enää epäile, tuo Selicour oli vissisti se hävytöin auttajan auttaja minun edelliselläni. Minä en sano itseäni paremmaksi muita, jokaisessa on omat vikansa, mutta sellaisella hävyttömyydellä tulla tarjolle, ... ja tälle kunnottomalle olin antamassa tyttärentäni ... tällä petturilla minä rupesin pettämään valtakuntaa? Ystävyydestä hän sanoo tahtovansa tehdä minulle kaikki. Nekö ne ovat meidän ystävät jotka meitä auttavat pahuuteen?

Kuudes kohtaus.

Narbonne. Laroche.

Laroche. Noh, nyt hän läksi teiltä ... voinko minä kysyä?

Narbonne. Minä olen päättänyt teistä sekä hänestä väärin. Te olette tehneet minulle tärkeän työn, herra Laroche! ja viimeksi minä teille annan oikeuden.

Laroche (iloisella liikutuksella). Jokos viimeksi saan olla rehellinen mies? Voinko minä nyt jo vapaasti nostaa päätäni?

Narbonne. Te olette voittaneet ... te olette paljastaneet petturin. Mutta kuin minä voin luopua siitä vanhasta totuudesta, ettei terävä nero ja hyvät lahjat voi asua turmellussa sydämessä? Tämä ihminen, jonka nyt tunnen kunnottomaksi, on vielä tänä päivänä minulle antanut kirjoituksen joka suurimmalle valtio-miehelle ja nerolle olisi kunniaksi. Kun se on mahdollista? minä en sitä ymmärrä. Niin terveet ajatukset, niin syvä käsitys, niin terävä nero sellaisessa turmellussa luonnossa! Minä jätin kirjoituksen paikalla hallituksen käsiin ja voin taata että kirjat, jotka nyt ikään sain, eivät voi olla muuta kuin täynnä ylistyksiä. (Avaa kirjat ja lukee) Oikein! se on niin kuin jo sanoin.

Laroche. Siitä minä en voi tulla hullua viisaammaksi. Työ sitte on todella hyvä?

Narbonne. Niinkuin sanoin, se on oivallinen.

Laroche. Minä voisin lyödä vedon ettei se ole hänen tekemä.

Narbonne. Kenen se sitte voisi olla?

Laroche. Hänen se ei ole, siitä voin antaa henkeni pantiksi, sillä vihdoinkin luulen hänellä ennen olevan sydäntä kuin päätä. Jos olisi koetella... Oikein! nyt se minulla on! Sen täytyy menestyä ... herra Narbonne! jos tahdotte minua auttaa, niin hän pettyy hyvin sukkelasti.

Narbonne. Kuin sitte?

Laroche. Antakaa minun laittaa ... hän tulee ... avittakaa minua.

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Selicour.

Laroche (tuskitellen). Jumalani! Kuin hirvoinen onnettomuus!

Selicour. Mitä se nyt on, herra Laroche?

Laroche. Mikä muutos yhdessä silmän-räpäyksessä.

Selicour. Mikä teillä on? Mitä te voivottelette, mitä te niin hirveästi huudatte?

Laroche. Minä olen kuin nuolella ammuttu!

Selicour. Mikä se sitte on?

Laroche. Tuo onnetoin kirjoitus... Ministeri sai sen juuri nyt. (Narbonnille) Tohdinko minä, pitääkö minun?

Narbonne. Sanokaa kaikki!

Laroche. Herra Narbonne on pantu virattomaksi.

Selicour. Heittäkää, Jumalan tähden!

Laroche. Hän on virka-heittona.

Selicour. Minä en sitä voi uskoa, se ei ole mahdollista!

Laroche. Se on vaan liian tosi. Se tahtoi jo ennenki siltä kuulua. Minä en voinut sitä uskoa, ... minä riensin tänne, sitä kuulustamaan tarkemmin, ... ja nyt sanoo sen mulle ministeri itse!

Selicour. Se sitte on tosi se hirmuinen sanoma? (Narbonne myönnyttää sen äänettömällä merkillä.)

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Mad. Belmont. Lotta. Molemmat Firminit.

Laroche. Tulkaa rouva! tulkaa herra Firmin!

Mad. Belmont. Mitä se on?

Laroche. Lohduttakaa herra ministeriä ... rohkaiskaa häntä onnettomuudessaan!

Mad. Belmont. Onnettomuudessaan?

Lotta. Jumalani! Mitä se on?

Laroche. Hän on kadottanut virkansa.

Lotta. Suuri Jumala! millainen tapaus!

Selicour. Minä olen hämmästynyt yhden verran kuin teki!

Mad. Belmont. Ken voi sellaista aaveksia!

Kaarle (tuskitellen). Niin on kunto nyt häväisty ja rehellisyys paljas rikos tässä turmellussa maassa! Totuullisin mies seisoo tuskin päivän ja ainoasti kelvottomuudelle menestyy kaikki.

Narbonne (toimessa). Elkkä pikastuko, nuori mies! Taivaassa on totuus, ja syypää saa rangaistuksen ennen tahi myöhemmin!

Selicour. Vaan sanokaa minulle, eikös edes tunneta syytä tähän kauheaan tapaukseen.

Laroche. Sen pahempi! se tunnetaan hyvinki liiaksi. Vissi äsken lähetetty moite-kirja on tuottanut koko onnettomuuden!

Firmin (tulisesti). Moite-kirja. (Ministerille) ehkä se sama jota äsken luitte?

Selicour. Jossa hallituksesta puheltiin niin vapaasti niin rohkeasti...

Laroche. Ihan oikein! se on se sama.

Selicour. Noh! Siinäpä se nyt on, olinko minä väärässä kuin sanoin, ettei se ole aina terveellistä sanoa totuutta?

Narbonne. Missä yhteinen velvollisuus vaatii, siinä minä en koskaan arvele, ja tulkoon peräksi mikä tahansa, minä en kadu tehtyä velvollisuuttani.

Selicour. Kauniisti ajateltu! totta kaiketi! vaan se maksaa nyt teille oivallisen virkanne!

Laroche. Ja se ei ole vielä sillä tehty! Se voisi vetää perästänsä muitaki... Jokainen tuntee että ministerit harvoin panevat kokoon kirjoja joita kanselistaan antavat.

Selicour. Kuin niin? mitä sitte?

Laroche (itseksseen). Siinä ei mene yhtään sanaa hukkaan.

Firmin. Selittäkää se paremmin!

Laroche. Pahasti kyllä nyt jo kuulustellaan kenen sepittämä se kiivas moite-kirja voisi olla.

Selicour. Tahdotaanko sitä? ... ja häntä kohtaa sama onnettomuus kuin ministeriä?

Laroche. Vissisti, se on pahoin pelättävä.

Selicour. Noh, Jumalan kiitos, minun tekemä se ei ole!

Firmin. Vaan se on minun!

Narbonne. Mitä kaikkia nyt saan kuulla?

Mad. Belmont. Mitä? teidän, herra Firmin?

Firmin. Se on minun ja minä kehun sillä.

Laroche (Narbonnille). Noh! mitäs teille jo sanoin?

Firmin. Ylistyksen työstäni minä voin jättää Selicourille, vaan en vaaraa ja vastausta. Minä olen tähän asti ollut vait, vaan nyt minun täytyy avata suuni.

Kaarle. Se oli oikein, isä! Se on puhuttu kunnian miehen tavalla ... te voitte kehua, herra Narbonne, vahingollenne, sillä isä ei ole voinut kirjoittaa mitään rikollista. O, nyt sanoo sydämeni että tästä voipi seurata paljon onnea... Lotta ei tarvitse antaa kättänsä kelle asiat sen ovat määränneet, suuruus häviää ja rakkaus saa rohkeutta.

Mad. Belmont. Mitä kuulen! herra Firmin?

Firmin. Suokaa anteeksi hänen kiivautensa; hänen täysi sydämensä paisuu yli-määränsä ilmoittaessa sitä mitä tuntee.

Narbonne. Nyt on jokainen ilmaissut salaisuutensa! Herra Firmin, muistutus-kirja hallitukselle oli teidän tekemä, se on siis kohtuus että te siitä saatte kunnianki... Hallitus nimittää teidät lähettilääksi. (Kaikkein ihmetellen) Ystävät, minä olen vielä ministeri, ja minua ilahuttaa sinä olla, että minulla on valta palkita totista ansioa.

Mad. Belmont. Mitä se on?

Selicour (tuskistuneena). Mitä hurjuutta nyt tein?

Narbonne (Selicourille). Te näette nyt kaikki juonenne paljastettuina. Me tunnemme nyt kuin te olette liukastelleet teeskellyin lahjoin ja avuin kanssa. Kelvotoin ihminen! Voitteko te luulla minua teidän vertaiseksi?

Laroche. Kuinka hävyttömästi hän selitti yhden jalon työn. Minä tunnen kaikki saman naisen omasta suusta. Sama nais-ihminen jota kohtaan hän istutteli teille häpeällisen taipumuksen, hän on kivuloinen ijäkäs vaimo, yhden hyvin ansiollisen sota-herran leski, jolle te, miehen kaaduttua sodassa, maksoitte isän-maan yhteistä velkaa.

Narbonne. Siitä nyt ei sen enempää, minä rukoulen! (Selicourille) Te näette ettei teitä tässä tarvita. (Selicour menee.)

Laroche. Nyt minun säälistää sitä kunnotointa raukkaa. Tiesinhän minä sen että minun vihani tasautuu niin pian kuin hänen suuruutensa on kadonnut.

Firmin (puristaa hänen kättänsä). Antakaa sen nyt olla. Me koetamme häntä lohduttaa.

Laroche. Sanottu, minä suostun siihen!

Narbonne (Kaarlelle). Meidän iloinen nuori ystävä on yhtäkkiä tullut mykäksi. Minä olen nähnyt teidän sydämenne pohjaan, herra Firmin! Se äkki-tapaus saattoi ilmi teidän salaisuuden, ja minä en koskaan unhotta että teidän taipumus oli äänettä meidän onnen aikana ja tuli ilmiin vasta silloin kuin me olimme onnettomat. Lotta! (Tämä viskaikse äänettä isänsä syliin.) Hyvä, me ymmärrämme toisemme! Toivo kaikkea nyt isäs rakkaudesta!

Laroche. Ja minä voin vanhoa että herra Kaarle Firmin on laulun oikea tekiä.

Mad. Belmont. Onko se mahdollista?

Lotta (hellästi Kaarleen päin). Minä en sitä koskaan epäillyt. (Kaarle suutelee tulisesti hänen kättä.)

Mad. Belmont. O, tuo sievä nuorukainen! vissisti hän tekee onnelliseksi meidän lapsen!

Narbonne (Kaarlelle). Tulkaa isänne kaltaiseksi. Minä otan ilolla teidät vävykseni. (Katsojille sekä näyttäjille yht'aikaa) Tällä kertaa on ansio saanut voiton. Se ei tapahdu aina niin. Valheen verkot voivat kiertää paraimmanki; rehellinen ei voi päästä edes ja liukas keskin-kertaisuus kulkee loitommaksi kuin paljas kunto; maa-ilma kumartaa näköä, ja totuutta ei suvaita muualla kuin leikissä.

(Esirippu lankee.)

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LIUKAS-KIELINEN: KOMEDIA VIIDESSÄ
NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

**Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™
electronic works**

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus,

or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and

donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.